

Одговорите на питање:

ПЕТЉА

Колико има девојака,

а колико близнакиња?

Оно по чему се Петља разликује од осталих листова, то је насловна страна.

Насловна страна је оригинална. То је у ствари фотографија која се налази на две стране – првој и задњој. Та фотографија има своје значење, симболише нешто, има причу.

Ту причу некада ми напишемо, некад је навестимо једном реченицом, а некада остављамо теби читаоче да је измашташ.

Хајде да сада покушамо да измаштамо причу са насловне стране. Ако ти се свиди, ти читаоче мало размисли о њој, а ако ти се не свиди, ти сам измаштај лепшу причу.

Шетају два човека Ужичком плажом у овом хладном, јануарском зимском дану. Одједном, угледају неке девојке како се санкају. Стану, мало се зачуде, а онда први човек рече другом: „Гле, како се оне девојке санкају на пластичним џаковима!“ А други човек одговори: „Ма не санкају се, већ седе на џаковима!“

Први човек: „Добро, седе на џаковима, одмарају се после санкања!“

Други човек: „Па то су близнакиње! Човече, види, четири близнакиње!“

Први човек: „Ваљда четири девојке, а не четири близнакиње!“

Други човек: „Ти немаш појма! Погледај! Она прва девојка са леве стране личи на задњу девојку – значи, то су две близнакиње. А оне две девојке у средини, такође су близнакиње – то су опет две близнакиње. А два и два су четири – то значи четири близнакиње!“

Први човек: „Ма шта ти то лупаш, како четири близнакиње!? Да су четири близнакиње све би личиле једна на другу, а овде прва личи на четврту – то је значи једна близнакиња, а друга личи на трећу – то је још једна близнакиња, што значи да има укупно две близнакиње!“

Други човек: „Како човече две близнакиње! То би значило да има укупно две девојке, а овде има четири девојке!“

Први човек: „Ништа ми сад није јасно. Него, да можда ми нисмо пијани, па видимо дупло. Можда се санкају само две девојке!“

Други човек: „Ако си ти пијан, ја нисам, сигуран сам да има укупно четири девојке, а колико близнакиња има - појма немамо!“

Драги читаоче, као што видиш – запетљано. Права, правцата ПЕТЉА!

Написао:
Станислав Тодоровић, професор

ТЕХНИЧКА ШКОЛА „РАДОЈЕ ЉУБИЧИЋ“

За најбољег
спортисту Школе у
школској 2008/2009.
години проглашен је
Немања Церовач, а
најбољи ученик Школе
је **Борко Богдановић**.

СПОРТСКА ТАКМИЧЕЊА

Важнији резултати:

Атлетика - Немања Церовач – 1. место на окружном, међуокружном и **Републичком такмичењу у Нишу**.

Стони тенис – 1. место у општини, екипно (м)

Мали фудбал (м) – 1. место у општини и округу и 3. место на међуокружном такмичењу

Стрељаштво – 1. место у општини – женска и мушка екипа

Пливање – 1. место у округу – Милена Тешевић и Бранко Тешевић

Гимнастика – 1. место на окружном такмичењу освојио је Немања Стефановић Бабић

Рукомет - 1. место у општини (м)

ТАКМИЧЕЊЕ ГРАЂЕВИНАЦА

Од 15. до 17. маја 2008. године ученици наше школе су учествовали на **Републичком такмичењу грађевинских школа у Нишу** и постигли следеће резултате:

Немања Стефановић Бабић – 2. место у дисциплини **Примена рачунара у грађевинарству**

Александар Павићевић – 6. место – **Статика и отпорност материјала**

ТАКМИЧЕЊЕ ТЕКСТИЛАЦА

Од 23 – 25. маја 2008. године у Јагодини одржани су **Републички сусрети и такмичење ученика текстилних и кожарских школа**. Наши ученици су постигли следеће резултате:

1. место - дисциплина - **Испитивање текстила** – Бранка Радивојевић

7. место – **Изложба ученичких радова**

ТАКМИЧЕЊЕ ФРИЗЕРА

Републичко такмичење фризера одржано је од 29. до 30. марта 2008. године у Параћину. Ученици наше школе освојили су 7. место у **екипном пласману**.

САОБРАЋАЈЦИ – ПРВАЦИ СРБИЈЕ

Републичко такмичење саобраћајних школа Србије одржано је 17, 18. и 19. априла 2008. године у Чачку. Такмичењу је присуствовало 27 школа, али нису сви имали представнике за све такмичарске дисциплине. Драго нам је што је у такмичењу учествовала и екипа из Грачанице.

Наша школа је имала учеснике у све три дисциплине и постигла значајне резултате:

**1. место - возачи моторних возила Б категорије:
Борко Богдановић и Филип Витић**

**3. место - техничар друмског саобраћаја:
Бранко Луковић и Славица Тошић**

**4. место - возачи моторних возила ц категорије:
Милан Тајић, Никола Марјановић**

Све три екипе су на теоретском делу имале максималан број поена.

Такмичење је протекло у најбољем реду на опште задовољство и ученика и професора. Проглашење победника је било задње вече 18.4.2008. уз свечану вечеру и пригодан програм. Тада је била додела медаља и пехара за прва три места у свим такмичарским дисциплинама. Наша деца су била задовољна, осим такмичара ц категорије, па су их остали тешили. Добро расположење је трајало до раних јутарњих сати. Пуни добрих утисака смо се вратили у Ужице.

Такмичаре су спремали наставници: возач моторних возила (општи део) - **Данијела Ненадић**, возња - **Владимир Зечевић**, возач моторних возила ц (општи део)) - **Данијела Ненадић**, возња – **Новак Бабић**.

Такмичењу су присуствовали професори: Данијела Ненадић и Александар Митрашиновић; инструктори: Новак Бабић и Владимир Зечевић и директор школе Љиљана Милић.

Данијела Ненадић, професор

ГРАЂЕВИНЕ XXI ВЕКА

Данска и Шведска коначно су отелотвориле стогодишњу идеју о заједничкој области. Заједничком мосту. Првог јула 2000. године данска краљица Маргарета Друга и шведски краљ Густаф Шеснаести, иначе рођаци, срдечно су се поздравили тачно на средини 16 километара дугачког моста између Копенхагена и Малмеа. Радови на изградњи званично су почели пре пет година и сматра се да је то један од "најчвршћих" светских мостова пошто има и аутопут и железницу. Коштао је три милијарде долара, а предвиђено је да траје најмање сто година. Нови мост је први пут од леденог доба повезао Данску и Шведску.

А у Дубаиу ће ускоро бити саграђен несвакидашњи облакодер чији ће спратови моћи да се ротирају. Давид Фишер, који је пројектовао небодер, тврди да ће ова кула бити прва покретна грађевина на свету. Солитер од 80 спратова биће изграђен у стаклу, футуристичког дизајна, а сваки спрат имаће могућност да се, независно од осталих, ротира у пуном кругу. Спратови су поређани у виду прстенова око главне осе грађевине. Сваки спрат требало би становницима да пружи несвакидашњи доживљај града и сталну промену погледа.

Између сваког спрата биће уграђене велике турбине, које ће зграду напајати енергијом. Посебни лифтови омогући ће становницима да аутомобиле паркирају у својим становима. Архитекта је у свом обраћању новинарима отклонио и неке недоумице. Тако је објаснио питање цеви и других инсталација, које ће бити везане за основну, непокретну осу грађевине, и које ће моћи да се ротирају заједно са спратовима. Архитекта такође тврди да

се људима који буду живели у овом солитеру никада неће вртети у глави, будући да ће ротације бити споре. Продаја станова за овај луксузни солитер почеће у септембру, а најмањи станови коштаће око 4 милиона долара. Нешто другачија ротирајућа кула биће изграђена у Москви, а обе грађевине спадаће у највише на свету.

припремила:
Мирјана Михаиловић IV Г₁
 (Литерарна секција)

ГРАЂЕВИНЦИ НА ПРАКСИ

Планираним посетама градилишта у нашем граду, углавном пословно-стамбених објеката, ученици грађевинског одељења IVг1 упознали су се са пословима и радним задацима као и са разноврсним занимањима у грађевинарству.

Највише часова практичне наставе провели смо у обиласку градилишта стамбено - пословног објекта које изводи грађевинска фирма „ДИВ – инжењеринг“.

На том градилишту смо видели колики је значај послова које обављају руководиоци градилишта, пословођа и производни радници.

Производни радници чине основу радне снаге, јер њиховим радом се добија објекат онакав каквог га је пројектант замислио. Обиласком и боравком на градилишту ове фирме, имали смо прилику да се упознамо са занимањем зидара, тесара и армирача.

За време наше посете у току је било зидање зидова гитер блокловима у продужном малтеру. Уверили смо се у значај овог занимања и колико је велики спектар послова које зидар може да обавља. Поред зидања зидова, стубова, лукова, сводова, димњака, малтерисања, уграђивања столарије, израде хоризонталне и вертикалне изолације, добар зидар треба да познаје и основе тесарства, армирања и бетонирања.

Заједно са мајсторима преносили смо висине вагрес цревом.

Армирачки послови су такође веома битни - израда костура од бетонског челика за стубове квадратног попречног пресека.

Тесарство такође припада групи основних грађевинских занимања. У току наше посете градилишту имали смо прилику да видимо израду оплате за:

греде

оплату двокраког степеништа

надвратнике и натпрозорнике.

Ту смо се уверили да тесари израђујући оплату у ствари „вајају“ објекат, односно дају му облик који је пројектант замислио.

За време часова практичне наставе обишли смо и градилиште фирме „Дадо керамика“ где су мајстори керамичари постављали подне плочице. Простор од око 500 м² је предвиђен за салон намештаја па је због лакшег одржавања и чишћења цео под од керамичких плочица димензија 60 × 60 цм.

Керамички посао је наизглед једноставан и са мало позиција рада, али захтева велику вештину, увежбаност и стрпљење.

У то су се уверили и ученици када су постављали плочице. Схватили смо колико је важно да се завршни грађевински радови савесно обаве, јер квалитет ових радова доприноси његовом визуелном и естетском деловању и удобније се осећамо у таквом простору.

Циљеви посета и обилазака градилишта су да се ученицима покаже шта се у грађевинарству ради, као и ко шта ради. Такође, ученици треба да употпуне стечена стручно - теоријска знања са практичним вештинама и искуствима из разних области грађевинарства, које су неопходне за обављање послова и задатака у грађевинарству.

Јелена Константиновић
професор практичне наставе

ТЕКСТИЛ - СВУДА ОКО НАС

Текстил у нашој школи окупља младе људе различитих склоности и интересовања. Могу бити конфекционари, кројачи, моделари, шивачи, дизајнери... То их разликује. Спаја их и везује љубав према текстилу и моди.

Бавити се данас текстилом значи бити сањар и визионар, уметник и радник, мајстор и инжењер.

Младим људима који још увек траже себе и неодлучни су у избору свог позива, треба помоћи да се што пре одлуче и заплоче у воде текстила. За почетак је довољно бити маштовит, креативан, дружељубив, помало рационалан и сналажљив, а остало ће доћи само по себи у току школовања.

А шта после ?

Као креативна и производна струка, текстилство пружа могућност онима који желе да се баве приватним послом. Шансе за запослење су велике, јер се траже вредни и креативни млади људи.

А они који желе да наставе школовање могу се одлучити за било који факултет или високу школу осим медицине. Многи наши ученици се сада школују на факултетима и високим школама у струци. Треба поменути Ивану Цветић, Сретена Обреновића, Бранку Радивојевић – наше прваке у теоријском знању на Републичком такмичењу текстилних школа.

Још је већи број оних који су дали допринос у реализацији модних ревија, такмичења и изложби током свих ових година.

Желимо да тако и буде, јер је текстил свуда око нас, као незаобилазни део живота и потреба људи.

Припремиле:
Антонина Златић и Слађана Николић, професори

ФРИЗЕРСКА СТРУКА

Када се осврнемо у прошлост, видимо да нега косе датира од давнина. Глава је централна тачка целокупне женске фигуре, тако да је неговање и обликовање косе најзначајније када је у питању изглед одређене особе.

Од 2003. године у нашој школи је почела са радом делатност личних услуга – смер женски и мушки фризер. Овај образовни профил веома је леп, креативан, граничи се са уметношћу и пожељан је код младих.

У оквиру школе опремљен је салон типа ђачке радионице, где су пронашли себе многи ученици из ужичког региона. Резултате упорних вежби, природни таленат и своје вештине ученици су показали на републичким такмичењима, на којима су били веома успешни.

До сада су овај образовни профил завршили четири генерације које су се добрим делом пронашле како на тржишту рада тако и у даљем усавршавању и школовању.

Надамо се да ће године које су испред нас донети још нових талената и добрих резултата.

Припремила:
Милица Матић,
наставник практичне наставе

ИМА НЕКА ТАЈНА ВЕЗА

Има нека тајна веза

За све људе закон крут

Њоме човек себе веже

Када бира себи пут

Сидро које лађу чува

Да не буде бури плијен

Тоне скупа са том лађом

Јер је оно дио ње

Има нека тајна веза

Тајна веза за све нас

Душко Трифуновић

Понедељком, средом и петком од 17:00^h - 19:00^h у малом и скромном простору у улици Николе Пашића долазе и друже се млади чланови Удружења за ментално недовољно развијена лица „Анђели“.

Лазар, Тијана, Данијела, две Маје, Милорад, Душица, Маријана, Марина, Наташа и Здравко су један део групе „Анђела“, коју су у среду 10. децембра посетиле ученице 3Т₂ и наставнице наше школе. На позив домаћина посету је забележила екипа ТВ 5.

Анђели су били узбуђени и срећни. Њихово међусобно дружење је добило нови смисао. Били су посебни и необично важни. У сјајним очима њихових мајки наслућивале су се сузе. У тим тренуцима су својим бићем осетили и спознали да још неко мисли на њих и жели да им поклони осмех, пружи руку, загрљај.

Љубав, пажња, брига и несебична жртва њихових најближих јесте неизмерна и јединствена.

Срца Анђела су толико велика да могу примити љубав целог света. Она куцају за следећи понедељак, среду, петак...

Овај кратки запис нека буде позив свима који воде и воле наш град и његову децу да послушну њихова срца - СРЦА АНЂЕЛА.

Има нека тајна веза
За све људе закон крут
Њоме човек срце веже
Кад бира себи пут

Антонина Златић, професор

ПРВИ ДЕЦЕМБАР – ДАН БОРБЕ ПРОТИВ СИДЕ

Чланови нашег парламента, Савић Марко, Токовић Ксенија, Марковић Јована, са професорком Аном Ђуричић присуствовали су 21. новембра припреми за Дан борбе против сиде. На том тридесетоминутном састанку били су и чланови из других ђачких парламената. Поред предавања директора из Завода за јавно здравље и ученика Ужичке гимназије, који је држао говор о повољном и неповољном утицају медија, чланови парламента су ступили у контакт са осталим парламентарцима као и члановима Црвеног крста, разменивши идеје о организацији Дана борбе против сиде.

АИДС (СИДА) је болест која разара имунолошки систем. АИДС је обољење које проузрокује вирус који се назива ХИВ (вирус хумане имунодефицијерције).

Поводом првог децембра, Светског дана борбе против сиде, наша школа је у сарадњи са Унијом парламента, Црвеним крстом, ЈАЗАС-ом, Центром за јавно здравље, организовала акцију на Градском тргу, где смо делили промотивни материјал. Наш материјал се састајао од информативних брошура, презерватива и петљица које су ученице текстилне струке наше школе делиле као допринос овој акцији.

Уз музику и добро дружење упознали смо омладину нашег града са овим великим светским проблемом. Ненаметљиво смо покушавали да пренесемо део знања нашим суграђанима и да сазнамо колико су они заправо информисани. На наше велико задовољство, вршњаци су упућени. Били смо пријатно изненађени њиховим знањем о озбиљношћу ове болести и последицама које она носи. Мада, било је и оних који имају отпор према људима који су заражени ХИВ-ом.

Након ове успешне акције, Економска школа нашег града угостила је све средње школе и приредила нам програм занимљивог садржаја, у знак подршке људима оболелим од сиде. Приредили су караоке обрачун, а свака школа је имала по два представника и члана жирија.

Нажалост, наша школа је имала само једног представника, али то нас ипак није спречило да будемо у полуфиналу и освојимо треће место.

На наш, младалачки начин, уз дозу озбиљности, подржали смо све људе који се боре за своје животе, против ове тешке болести.

*Јована Марковић
Ксенија Токовић*

Локални економски акциони план је основни стратешко - плански документ за развој и унапређење животне средине општине или града. Он захтева:

- прецизно дефинисање најважнијих проблема у области заштите животне средине и даје јасан план акције за њихово решавање;
- утврђивање визије заштите и унапређивања животне средине;
- процену стања животне средине;
- одређивање приоритета;
- утврђивање најпогоднијих стратегија за отклањање најважнијих проблема;
- реализацију акције која ће довести до створеног побољшања стања животне средине и здравља људи.

Наш град још увек нема локални еколошки акциони план, али је његова изградња у току.

Маријана Бојић

Да ли знате да Србија увози стари папир, старе крпе, старе гуме, ломљено стакло...

*Припремили чланови Еколошке секције,
руководилац секције:
Ана Ђуричић*

ОЛОВО УБИЈА

Ниво свести о опасностима које узрокују повећани ниво олова у организму је веома низак. Излагање вишим концентрацијама олова у нашем окружењу, може имати озбиљне последице по здравље људи, а посебно деце.

Чак 80 - 90 % присутног олова у ваздуху потиче од сагоревања оловног моторног бензина.

Сматра се да се на 1.000 литара оловног бензина који сагори у мотору возила, емитује у атмосферу 98кг угљенмооксида од 6 до 8 кг оксида азота, од 4 до 5 кг алдехида, око 4,5 кг сумпорних једињења и око 0,5 кг олова. Већина ових једињења је канцерогена.

Неизлечено олово дистрибуира се у крв, мека ткива и минерализована ткива (кости и зубе) . Могу настати следећи ефекти на здравље деце и одраслих после дуже изложености мањим дозама:

- хематолошки ефекти (болести крви)
- неуролошки ефекти
- ендокрини ефекти (жлезде са унутрашњим лучењем)
- ефекти на бубреге
- ефекти на репродукцију и раст
- ефекти на крвни притисак, мутагени и канцерогени ефекти.

Због штетног деловања на животну средину и здравље људи, оловни моторни бензини су избачени са скоро свих тржишта у свету.

Ана Симеуновић

МИСЛИТЕ О ОТПАДУ, ДА НЕ ЗАВРШИМО НА ЊЕМУ

Рециклажа је процес добијања корисне сировине из већ употребљеног материјала.

Систем управљања комуналним отпадом подразумева заштиту здравља становништва, планирање, организацију и прераду отпада. У високо развијеним земљама је усавршена технологија за рециклажу преко 100 различитих компоненти које се налазе у отпаду. У Србији постоје предузећа која се баве откупом и прерадом папира, док је за откуп и прераду ПЕТ амбалаже регистровано само 8 предузећа која успешно раде.

Рециклажа дрвета се примењује у виду брикетирања пиљевине као енергетског горива, затим пресовању лишћа и прављењу хумуса од трулог лишћа.

Рециклажа гума је најразвијенија у Немачкој где се уситњава гума, а гранулати се чувају и користе у изградњи путева, спортских објеката и за изолацију.

Рециклажа стакла је јако развијена у европским земљама. Стакло је једини 100% рециклични производ и може се рециклирати бесконачан број пута без губитка у квалитету. У Швајцарској се рециклира 95%, а у Немачкој 60% стакла. Да ли знате да се у Србији баци неколико хиљада тона годишње?

Рециклажом једне тоне папира спаси се од сече 17 стабала дрвећа која могу да апсорбују 115кг угљендиоксида из ваздуха у току једне године.

НАСИЉЕ, ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВАЊЕ

Општим протоколом су дефинисани појмови злостављање и занемаривање. Злоупотреба или злостављање детета обухвата све облике физичког и/или емоционалног злостављања, сексуалну злоупотребу, занемаривање или немаран поступак, као и комерцијалну или другу експлоатацију, што доводи до стварног или потенцијалног нарушавања дететовог здравља, његовог преживљавања, развоја или достојанства у оквиру односа који укључује одговорност, поверење или моћ.

У складу са природом делатности образовно-васпитних установа, у овом документу ће се користити појам **насиље**, који обухвата различите врсте и облике насилног понашања, злостављања, занемаривања, злоупотребе и искоришћавања.

Насиље може бити у оквиру вршњачких односа, као и односа одрасли-деца, који укључују одговорност, поверење и моћ.

Насиље се дефинише као: сваки облик једанпут учињеног или поновљеног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце/ученика.

Насиље може имати различите форме:

- **Физичко насиље** се односи на понашање које доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета/ученика.

Примери физичког насиља су: ударање, шутирање, гурање, шамарање, чупање, дављење, бацање, гађање, напад оружјем, тровање, паљење, посипање врућом водом, ускраћивање хране, сна и сл.

- **Емоционално/психолошко насиље** односи се на оно понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета/ученика. Односи се и на ситуације у којима се пропушта обезбеђивање прикладне и подржавајуће средине за здрав емоционални и социјални развој у складу са потенцијалима детета/ученика. Емоционално насиље и злостављање обухвата поступке којима се врши: омаловажавање, етикетирање, игнорисање, вређање, уцењивање, називање погрдним именима, оговарање, подсмевање, исмејавање, неприхватање, изнуђивање, манипулисање, претња, застрашивање, ограничавање кретања деце/ученика, као и други облици непријатељског понашања.

- **Социјално насиље** представља искључивање из групе и дискриминацију. Односи се на следеће облике понашања: одвајање детета/ученика од других на основу различитости, довођење у позицију неравноправности и неједнакости, изолацију, недружење, игнорисање и неприхватање по било ком основу.

- **Сексуално насиље и злоупотреба деце/ученика** подразумева њихово укључивање у сексуалну активност коју она не схватају у потпуности, за коју нису развојно дорасла (не прихватају је, нису у стању да се са њом сагласе) и која има за циљ да пружи уживање или задовољи потребе друге особе.

- **Насиље коришћењем информационих технологија (електронско насиље):** поруке послате електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта, четовањем, укључивањем у форуме и сл.

Сексуалним насиљем сматра се :

- ⊗ сексуално узнемиравање - ласцивно комен тарисање, етикетирање, ширење прича, додиривање, упућивање порука, фотографисање, телефонски позиви и сл.;

- ⊗ навођење или приморавање детета/ученика на учешће у сексуалним активностима, било да се ради о контактним (сексуални однос, сексуално додиривање и сл.) или неконтактним активностима (излагање погледу, егзибиционизам и сл.);

- ⊗ коришћење деце/ученика за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

- **Злоупотреба деце/ученика** представља све што појединци и институције чине или не чине, а што директно утиче или индиректно шкоди деци/ученицима или им смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи их у немоћан, неравноправан и зависан положај у односу на појединце и установу.

- **Занемаривање и немарно поступање** представљају случајеве пропуштања установе или појединца да обезбеде услове за правилан развој детета/ученика у свим областима, што, у противном, може нарушити његово здравље, физички, ментални, духовни, морални и друштвени развој.

- **Занемаривање** представља и пропуст родитеља, усвојоца или стараоца, односно друге особе која је преузела одговорност или обавезу да негује дете да обезбеди услове за развој по питању: здравља, образовања, емоционалног развоја, исхране, смештаја и безбедних животних услова у оквиру разумно расположивих средстава породице или пружаоца неге, што изазива, или може, са великом вероватноћом, нарушити здравље детета или физички, ментални, духовни, морални и његов социјални развој. Ово обухвата и пропусти у обављању правилног надзора и заштите детета од повређивања у оноликој мери у којој је то изводљиво.

- **Експлоатација деце/ученика** односи се на њихов рад у корист других особа и/или установе. Она обухвата и киднаповање и продају деце у сврху радне или сексуалне експлоатације. Ове активности имају за последицу нарушавање физичког или менталног здравља, образовања, као и моралног, социјалног и емоционалног развоја детета/ученика.

У нашој школи оформљен је Тим за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања. Ради реализације овог циља, израђен је Посебни протокол за заштиту деце и ученика од насиља злостављања и занемаривања. У њему су дефинисани конкретни задаци.

Припремила: *Зорица Васиљевић*

НАГРАДНИ КОНКУРС ИЗ ФОНДА „ЗОРАН ТЕОДОСИЋ“

Фонд „Зоран Теодосић“, основала је 1996. године породица покојног Зорана Теодосића, професора филозофије који је радио у нашој школи. Од тада, сваке године 26. марта, на Зоранов рођендан организујемо наградни конкурс за најбоље литерарне радове ученика средњих школа. Тако чувамо успомену на једног дивног човека и пријатеља који је био омиљен и међу колегама и међу ђацима.

На конкурс у 2008. години учествовало је 90 ученика, а резултати су следећи:

I награда – Ивана Ђокић, Економска школа Ужице

II награда – Ана Даниловић, Ужичка гимназија

III награда – Ирина Миловановић, Економска школа

III награда – Милка Костадиновић, Медицинска школа

I награда у конкуренцији ученика наше школе – Немања Богдановић

У овом броју Петље објављујемо награђене радове.

Ивана Ђокић

РАСТАЋЕМО СЕ УЗ СМЕШАК НАС ДВОЈЕ

Празне речи шаљем ка небу. Молитве неиспуњене унутрашњом снагом осећања. Кога ли ја то заваравам благим речима? Себе? Бога? Осећања која у мени тутње, грме, раздиру сваки део мога тела и моје душе, нарушавају тишину ове свете грађевине. Богу не можеш подвалити никада. Он ти чита мисли. И ти то знаш, зато и јеси неспокојан. И зато би било најбоље да називам себе преварантом, лажовом, кукавицом. Носим монашку одећу, манастир ми је дом, али се више не осећам као монах.

Ти си одговорна за то. Ти си унела немир у моје срце. Мислио сам да сам изнад грешних мисли, страсти и нечистих осећања. Сада знам да нисам. Зато се осећам поражено, прљаво, побеђено. Буди срећна, твоја титула заводнице је још чвршћа. Успела си чак и монаха да одведеш странпутицом. Твоје очи нису више органи чула вида плаве боје. Ја у њима видим бескрајно дуго и пространо море обасјано сунчевим зрацима и зеленим да на површини те воде угледам свој лик. Анђеоске очи, тело ђаволице. Знам да ти је постеља прљави, многи су мушкарци дочекали ту јутро. По јастуку је била расута твоја нежна коса, а под јастуком је био неки прљав новац који ти је оставио неки "господин". Исти тај новац си стављала иза иконе. Новац који си зарадила током бесаних ноћи, развратних ноћи испуњавајући жеље својим муштеријама. Жена лаких морала и монах, какав пар. Али колико год да се борим не могу да заборавим онај тренутак који се претворио у вечност. Твоје вреле сочне усне на мојим. Такво блаженство нисам осетио ни током једне молитве. Ако то није љубав, не знам шта је. Упорно покушавам да пронађем неки разлог, да откријем како ми се то могло догодити. Да ли је то лепо лице, савршено тело, магичан поглед? Или је то оно нешто што нам дарује нека виша сила? Мора да је то. Сигурно је то, јер ја у мноштву људи могу да сретнем твоје очи. Оне зраче и једноставно ме маме да сретнем тај мио поглед. Кажу да без искушења нема ни праве вере. Нисам одолео искушењу званом жена. Нисам био један од ратника који су водили борбу за царску фотељу, за твоју постељу. Имао сам те у мислима. И то је сасвим довољно да више никада не будем онај човек који сам некада био, нормалан и побожан. А ти сада одлазиш. Како је то могуће? Да ли је то наша казна? Да ли ти је Бог послао ову болест да нам стави до знања да смо погрешили, да би требало да разум господари страстима, а не обрнуто? Сада лежиш на самртничкој постељи. Смрт долази, чујем јој кораке. Светлост у твојим очима се полако гаси, а са тобом умире и део мене. И после свега морам да ти кажем хвала за оно што сам осетио док сам био у твојој близини, за оне жмарце који су пролазили мојим телом, за онај предивни осећај док размишљам о теби. Знам да си и ти то осећала. Ниси ни ти толико неморална да без доброг разлога монаха окренем другачијем животу.

Довиђења. Кажем то, јер знам да ћемо се видети поново, сретћемо се ти и ја у паклу. И тамо ћемо доживети оно што смо на овом свету. Не могу таква осећања тако лако да нестану и зато се растајемо са осмехом на лицу. Једна жена лаког морала и један монах лажног морала заувек ће остати заједно у свету љубави.

Ана Даниловић

СТРЕЛАЦ

Она хода. Покушава да дохвати небо. Понекад погледа у повређене делове иза сунца, али све мање се окреће.

Ушла сам у велику салу и осврнула се око себе. Ништа ново, ништа необично-само добро позната позоришна сцена, даске које шкрипе када се на њих стане, дебела црвена завеса, кожна седишта... Магија почиње. Мали људи испред мене играју се нашег другог живота. Причају причу. Осећала сам да ме њихова магија привлачи, једноставно, знала сам да је и моје место ту, на сцени са њима, претварајући себе из неког малог човека у великог.

"Је ли, душо бакина, шта би ти да студираш?" Баш пре неки дан упитала ме је моја баба.

"Па... Не знам... глуму."

"Ааа, па ти у уметнике."

"Јесте."

"Јао, ма дај, молим те...", убацила се моја мама. А није ни морала. У нашој породици је обичај да се споразумевамо и без речи, а ја знам да је она упутила онај "Не-можеш-ти-то-за-тако-нешто-треба-да-се-родиш-када-ћеш-одрасти" поглед.

Сада кад размишљам, одувек је било тако. Не за све ствари, већ само за ту. Моји родитељи су моју жељу да се бавим глумом увек схватили као дечије "када постанем бићу глумица/ певачица/ учитељица.

"Је ли, Дуњице, а шта би ти да упишеш?", пита ме породична пријатељица.

"Италијански, колико ја знам," ускочи мама.

"Паа...", изврдавши одговор, "можда ћу и да покушам на ФДУ".

Онда мук. Мама мења тему. Мама неће да прича о томе. Њој је то нереално.

Све ми то смета, али ћутим. Ако хоћу да успем, морам да издржим.

Наставља да хода. Вади свој лук и стрелу. И поред свега што је спутава, затеже, пуца. погодила је врата на којима је писало "FEARS OF NO SUPPORT".

Стојим у Свечаној сали. Имам испред себе текст, са пар реченица. Изговарам их... или не. Не могу себе да натерам да кажем две реченице. "Дај, бре, Дуња, шта ти је?"

"Ајде, вежбала си, знаш тачно како ћеш да кажеш. Хеј, бре, шта ти је?"

Али не, тело као да и даље бојкотује мозак, неће па неће.

Збуњени су. "Дуња, хоћеш данас?" уз осмех ме опомиње Милена... читава проба моли због мене. Добро.

Ајде сад ћу. Изговарам речи. Нисам задовољна. Не звуче као што сам вежбала, не ваља, не ваља, не ваља, ужас*. "Дуњице, 'ајд само мало гласније, спорије, и што си се тако удрвенила?" Ијао, не свиђа ми се, мисле да сам ужасна, ијао, па и јесам, звучим ко из јадних домаћих серија, о неее.... Проба је трајала. Нисам била задовољна ни једном једином реченицом. Све су звучале јасно, исфолирано, бар мени. Како је могуће да све звучи сјајно под вежбом, а очајно пред људима?!

И даље хода. Не може даље. Зашто? Па девојчица верује у себе. Или жели да верује? Покушава да прође кроз врата. Закључана су. Чудно. Вади лук и стрелу, они су тешки, претешки.. руке јој се зноје и кожа лица, али мора. Подиже лук и затеже стрелу дрхтавим рукама, на ивици плача. Погађа право у таблу на којој пише "OUT OF COFINDENCE".

Весела атмосфера, преврнуте шоље, димчина, много људи, гласна музика... краће-међусмена. Седим а поред мене је моја најбоља другарица, слатка, црвенкоса, весело обучена Магдалена, чита ми поруке и гледа слике у телефону. Наилази на нашу групну, са неког такмичења из бог-те-пита чега. Цикну и весело поскочи са столице: "Јао,ово је онај лепо Немања, нешто је..."

"Ахааа" - незаинтересовано одговарам.

"Е, па ту је и она Ружица, јао, па, знам је, сад је уписала ФДУ (Срећница), гледала сам је у неким представама, сјајна је.

Јежим се на ове речи. "Е, баш није, ја мислим да је очајна".

"Што? Шта ти је одједном? Па ти њу готивиш"

"Ништа. Само је очајна глумица. Мора да јој је тата средно да упадне." Лажем. И врло добро знам да лажем.

„Шта бре лупаш. Баш је супер“.

„Није“. Лажем, лажем, лажем. Ружица је једна од најталентованијих потенцијалних глумица које знам. Зашто се онда противим? Зато што сам сујетна. Мрзим кад хвале некога, јер мислим да аутоматски мене унижавају. Још увек сам ништа, а сујетна сам. Ужас. Сећам се шта ми је сестра рекла: „ Сујетни су они који нису најбољи.“ Сузбијам сећања. Ја морам пуно да учим и то одлично знам, јер ја сам још увек нико.

„Па добро, у праву си... причам и ја којешта, стварно је одлична.“

Знам да ми предстоји огромна борба, али на добром сам путу. Свесна сам да сам на самом почетку и да само желим да се докажем и будем најбоља у свом послу, не смем бити сујетна.

Сада већ трчи. Види нова бела врата, и, иако су лук и стрела тешки, радује се што ће их подићи и стрелати у ова врата. Затече... пуца... право у таблу окачену на вратима; натпис "VANITY" пада.

Буди се. Осећа се као да није ни спавала, али устаје са пенушаваг тла. Крај ње леже лук и стрела. Она је стрелац. Види нова бела врата. На њима је неколико натписа. Први, велики – ENTRANCE EXAM. Испод њега налазе се познате, виђене табле са којих се назире натписи "FEARS OF NO SUPPORT", "OUT OF COFINDENCE" и "VANITY". Само једна табла је нова и лепа. Пише "USE YOURSELF. STRENGTH IS YOU". Зна да јој лук и стрела нису потребни. Врата су отворена. Лаганим корацама у лепршавој дугој белој хаљини она пролази кроз њих носећи лук и стрелу. Види нова врата у даљини, али не боји се, јер она је стрелац, нема тих врата која неће бити прободена.

Дохватила је небо.

Ирина Миловановић

СТРЕЛАЦ

И овог јутра седео је на клупи испред своје куће, посматрајући вечите сукобе између ветра и дрвећа, жена и мушкараца, анђела и демона...

Све што је знао са својих 70 година било је то село. Неколико улица, неколико кућа, једна црква и пар старих очију које је волео.

Ветар, који је почео да дува, повео га је уназад, негде далеко. У прошлост. У једну јесен када је имао 17 година...

...Његов отац био је угледан ловац и подразумевало се да ће наставити традицију. У селу лов је био традиционалан спорт, али он га је сматрао суровим. Иако је одувек сањао да постане трговац препустио се вољи родитеља. Тог дана, отац је сматрао да је довољно одрастао да га подучи тајни лова.

Одвео га је на једну чистину поред шуме, поставио мету на стену и удаљио се. Нанишанио, гађао и... погодио.

-Ја сам најбољи стрелац у крају. Сада ћу те научити да гађаш исто тако добро као ја. -поносно је говорио.

Поново је поставио мету на исто место и удаљио се. Извадио је марамицу из џепа и замолио сина да му завеже очи... После неког времена упитао је:

-Јесам ли погодио?

-Наравно да ниси -одговорио је срећан што види свог учитеља пониженог. - Ти ме не можеш ничем научити.

- Грешиш. Ја сам те управо научио најважнију животну лекцију. Нико не може погодити свој циљ затворених очију. Зато, шта год да желиш, мораш широм отворити очи, једино тако ћеш то да постигнеш...

...Ветар је почео јаче да дува. Старац је и даље седео на клупи испред куће. Био је успешан, цењен, познат... али не ловац, већ трговац. Јер... научио је вештину стрелца, коју није желео да искористи на убијање животиња, већ на остваривање својих жеља.

Милка Костадиновић

СУНЧАНА ОБАЛА

Стар сам. Изнемогао. Посрнем и падам. Време је за мене престало да постоји. Осећам се као да стојим на граници између живота и смрти, а и никако да превагнем на једну страну.

Болестан сам. Доктори су ми данас рекли да болујем од туберкулозе, и да ми није још пуно остало.

Овде у Немачкој далеко од мог родног села у Србији, од свих оних људи који ми никада нису значили, далеко од топлих ноћи и свежих јутра, болујем. Болујем за мојом земљом, мојом реком, мојим домом.

Решио сам, вратићу се кући, да своје последње дане проведем у срећи, јер при самој помисли на дом, обузима ме нека топлина и чини да се осећам боље.

Дуго путовање ме је изморило, доктори ми нису препоручивали да кренем. Али жеља да поново осетим ону срећу, као некада када сам био млад, помогла ми је да истрајем.

Вера, да баш она ме је држала у животу. Вера у Бога, већ десет година нисам био кући, нисам био у цркви св. Ђорђа, о Боже, како ми недостаје.

СТИГОХ. Окућница је изгледала као и увек, све је стајало на свом месту. А ја сам савршено знао сваки педаљ ове земље којом корачам.

Испред врата ме је чекао брат, а око њега су трчала дечица као пчелице око цвећа.

Све што у том тренутку хтедох је да дођем до реке, да дотакнем сјајну површину и осетим њену хладноћу. Да осетим мирис јоргована који је у ово време цвета поред реке. Сетих се детињства.

Памтим да сам увек волео реку, нека чудна нит ме је спајала са њом. А ја сам чуо сваки њен жубор, осећао сам како она тече коритом, док друга деца то нису могла осетити.

Сећам се и Јокине воденице, која је сада оронула и тужна. Као деца плашили смо је се. Причао ми је дед да му се ту привидело нешто. Ја сам је увек забилазио, била ми је страшна и чудна, а воденичара готово да нико није виђао, као да из ње никада није ни излазио. Једном ме је отац послао да донесем нешто брашна из ње. Никада ми није било горе, дуж целог пута осећао сам некога иза себе, а нисам се смео

окренути. Толико сам трчао и јурио да нисам ни приметио колико сам брашна просуо. Због тога сам добио големе батине.

Док смо се воденице плашили и нисмо јој смели прићи, морали смо, јер се одмах испод ње налазила трешња. Ниједна трешња у селу није била овако слатка и крупна. На трешњу смо се увек пели у групицама, брали бисмо у брзини, каткад и ломили гране, па онда бежали што даље да то поједемо, враћали смо се изнова и изнова.

Триста корака низводано налазио се вир, ту смо се купали. Одмах изнад вира стоји мост, који је сведок времена. Толико људских душа је прешло овим старим каменим мостом.

Вода у реци је била хладна, а ја сам је обожавао, могао сам остати у њој најдуже од све деце. Ипак, једном, вода је била толико хладна, а ја нисам хтео изаћи ван, да сам добио грозницу и запаљење плућа. Кашаљ ме мучи и дан данас. Вероватно је све то утицало на моју болест. Док смо се ми дечаци купали, скакали на главу, ноге, ронили, девојчице су нас посматрале, смешкале се, и шапутале њине тајне. Ту су се и родиле прве љубави, први пољупци. И ја сам се први пут пољубио овде, било је то са Маром, она је живела на другом крају села. Имала је прелепе плаве очи. Тада је носила жуту хаљину на туфнице, имала је дугу коврцаву косу. Волели смо се, а она се онда са својима одселила у Срем. Никада више је нисам видео...

Отишао сам у цркву, помолио се Богу. Дошао сам кући, легао у постељу. Заспао сам вечним сном.

Немања Богдановић

РАСТАЋЕМО СЕ УЗ СМЕШАК НАС ДВОЈЕ

Реч растанак у некоме буду бол, а у некоме радост. У животу постоји доста растанака са нама драгим особама, који уопште нису лаки. Тако да ћу и ја издвојити један свој растанак који је на мене оставио велики утисак.

Можда ће сви мислити да ћу писати о некој девојци која је оставила велики утисак на мене, али нећу, писаћу о једном члану породице кога сам пуно волео и поштовао.

То се десило марта 2003. године у Ужицу. Спавао сам. Још пре свитања зачуо се звук телефона. То је био мој чича који је јавио да је мој деда лоше и да је пребачен у болницу у Ужицу. Устао сам из кревета са мишљу: само да му се не деси ништа лоше. Брзо сам се спремио, и заједно са оцем и братом, кренуо у посету деди. Нисам знао да је толико озбиљно. Иначе, мој деда је био један крупан и јак човек који је пре тога издржао и преживео два инфаркта. Уздајући се у његову снагу, мислио сам да ће и из ове битке изаћи као победник. Стигли смо у болницу.

Једва сам чекао да нађемо собу у којој је деда био. Када смо је пронашли од среће сам утрчао и загрлио деду. Изгледао је добро. Питао сам га како се осећа и зашто се ово десило. На шта ми је он одговорио да је добро и да ништа не бринем. Та његова реченица ме је смирила. Код њега сам био читавих четрдесет и пет минута. Време са њим проведено је као кратка летња киша. Мислим да у том тренутку ни цео дан није био довољан. Сестра нас је замолила да изађемо пошто је посета била завршена. Тешко сам се одвојио од њега, али сам ипак схватио да и њему треба мира и времена да се одмори. Наравно, имао сам у плану да долазим сваки дан. Ипак, родитељи су ми говорили да је деда добро и да нема потребе да долазим тако често. Послушао сам их, и код деде сам отишао тек након пет дана. Отишао сам веома радостан са жељом да ће деда већ данас заједно са мном изаћи из болнице. Ипак другачији призор ме је сачекао кад сам ушао у његову собу. Скоро да је једва говорио, а камоли померао руке и ноге. Пришао сам му и загрлио га. Сузе су саме кренуле. Први пут сам га видео у тако тешкој ситуацији. Било ми је много тешко. Скупио је снаге и питао ме: "Шта ради мој велики дечак?" Скоро да нисам имао снаге да му одговорим. Некако сам му кроз сузе рекао да сам дошао са намером да га водим кући. Погледао ме је оним његовим лепим очима које су ми увек уливале наду и самопоуздање. Ова посета је била веома краћа. Срце ми је било пуно и хтео сам да пукнем. На крају, кад сам се опраштао од њега, поново ми је рекао да ће све бити у реду и да ће он увек пазити на мене. Кад сам излазио окренуо сам се и још једном га погледао. И он је гледао мене, али са великим осмехом. Сутрадан рано ујутру су ми рекли да је мој дека преминуо. Било ми је веома жао. Чак и док сам писао овај састав осетио сам потребу да се исплачем, али једно такмичење није било ни време ни место за то. Сада осећам да ме мој дека гледа са неба са великим поносом. Велики су бол и празнина остали у мом срцу, али само онај његов последњи осмех ми је много значао. На његовој сахрани сам носио крст, а имао сам осећај као да носим његово срце које је било веома велико и пуно љубави.

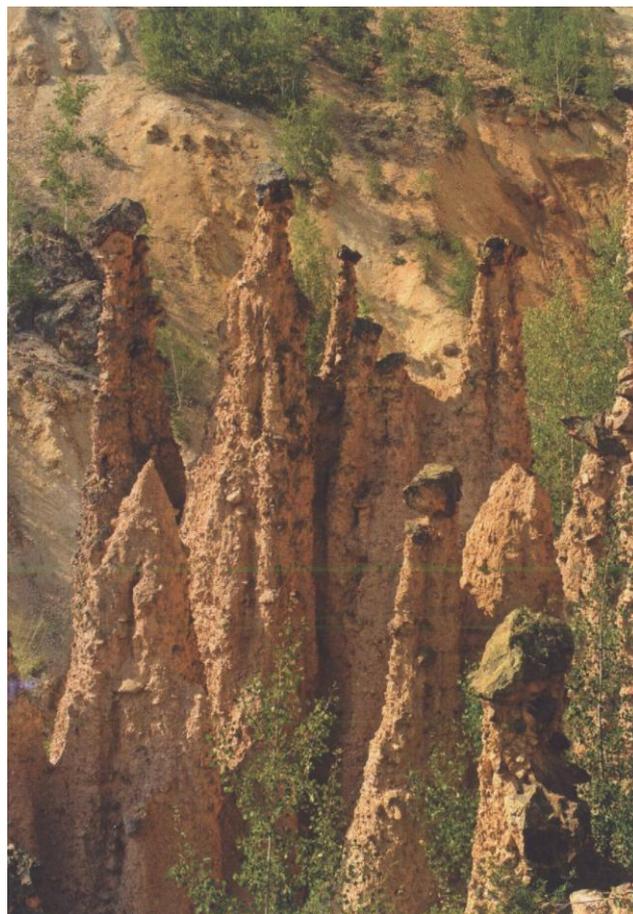
И дан данас када се сетим његовог лика, дође ми да плачем. Али опет, са друге стране, његова душа сада живи у рају, најлепшем месту на свету. Тај дан 29.3.2003. године никада нећу заборавити.

ЂАВОЉА ВАРОШ

Споменик природе "Ђавоља Варош" налази се на југу Србије, 59 км југозападно од Ниша, 27 км југоисточно од Куршумлије. Ту се налазе 202 земљане фигуре различитих облика и димензија, висине од 2 до 15 м, ширине од 0,5 до 3 м са каменим капама на врху и два извора јако киселе воде са високом минерализацијом.

Један је "Ђавоља вода" хладан и екстремно кисели извор (рН 1,5) са високом минерализацијом а налази се у "Ђавољој јарузи". "Црвено врело" је други извор, поред пешачке стазе на средини заштићеног подручја (рН 3,5) са нижом минерализацијом. Овакве воде су врло ретке у свету, од којих се неке користе у бањском лечењу.

Док народ верује у лековитост "Ђавоље воде", лекари је још увек не препоручују, јер до сада није довољно истраживана. Овај геоморфолошки феномен је јединствен у нашој земљи и врло редак у свету. У Ђавољој Вароши је 1977. године основана прва Интернационална колонија. Захваљујући овој колонији за Ђавољу Варош се зна широм Европе у Америци, Аустралији, Кини, Јапану. Овај вредан локалитет стављен је под заштиту државе 1959. године, а заштићено је 67ха површине. Ђавоља Варош је као необичан природни феномен утицала на машту људи. По једној легенди, фигуре представљају окамењене сватове, који су по наговору ђавола хтели да венчају брата и сестру, па их је бог окаменио да би спречио родоскрнављење. По другој, земљане фигуре представљају ђаволе који су им доносили зло и невоље, да би их се отарасили морали су да преноће бар једну ноћ на месту данашње Ђавоље Вароши.

Земљане фигуре, екстремно кисела вода, остаци цркве и саских рудника, као и околни амбијент, представљају изванредну туристичку атракцију која из године у годину привлачи све већи број туриста.

Организовањем излета до Ђавоље Вароши баве се службе за рекреацију Луковске Бање, Куршумлијске, и Пролом Бање.

Ајша Халиловић

ПОСЕТИЛИ СМО КРФ

Кренули смо на Крф 14. октобра 2008. године. Ни слутили нисмо колико ће посета острву Видо и Српској кући бити потресна и дирљива. Али, пре тога, уживали смо у лепотама Крфа – драгуља Јонског мора.

Крф се налази се у јужном делу Јонског мора, на раскрсници истока и запада. Ово острво је право уметничко дело природе. Зелено и плодносно, обрасло бујном вегетацијом, опчинило нас је својом бајковитошћу.

Овде и на најмањем делу земље нешто може да изникне. Дивље биљке и дивље цвеће цветају у пролеће, док су маслиново дрвеће и чемпреси карактеристични за острво. Густа вегетација различитих боја и врста последица је благе климе и велике влажности.

Грчко име острва, Керкира, има порекло у античком миту. Керкира је била нимфа у коју се заљубио бог мора, Посејдон. Довео је Керкиру на ово острво и дао му њено име.

Крф носи дубоке трагове различитих култура. Њиме су владали Римљани, Млеци, Французи, па је чак острво било и под енглеском управом. Самосталност стиче 1836. Данас има 110 000 хиљада становника који се

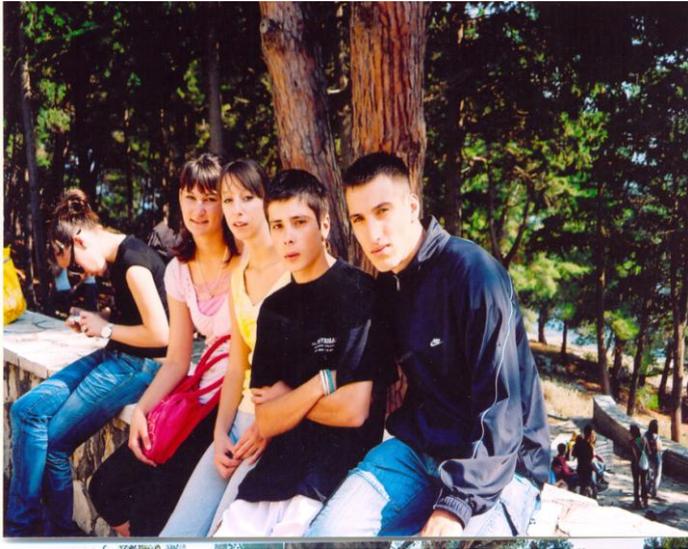
претежно баве пољопривредом. Узгајају углавном маслине и винову лозу. Од кумкуате, мале кинеске поморанце, која се узгаја само на Крфу и Сицилији, прави се слатко и ликер.

Обишли смо и дворца Ахилеон, кога је крајем деветнаестог века подигла аустроугарска царица Елизабета, позната и под надимком Сиси.

Острво је лепо и богато културним наслеђем, али циљ нашег путовања је мало острво Видо и жеља да се поклонимо сенима наших храбрих предака.

Новинарска секција

ХОДОЧАШЋЕ НА КРФ

Матуранти на острву Видо

ПОВЛАЧЕЊЕ

После пораза аустроугарске војске на Церу и Колубари 1914, првих девет месеци ратне 1915. године донели су Србији затишје. Здружена офанзива немачких и аустро-угарских снага под командом фелдмаршала Аугуста Фон Макензена почела је шестог октобра 1915. Херојска одбрана Београда пред неколико пута јачим непријатељем остала је безуспешна. У ноћи између 14. и 15. октобра бугарска војска прешла је границу и окупирала јужне делове земље. Српска војска се повлачила пред ватром и окружењем према Косову Пољу. Врховна команда и влада имале су две могућности: потписивање капитулације или повлачење јединим слободним правцем, преко Албаније и Црне Горе. Није било много дилеме да је капитулација најгоре решење. Повлачење је отпочело 28. новембра 1915. Поред војске и цивила, из Србије су измештени с ви органи тадашње српске државне управе. Краљ, чланови владе и парламента, министарства, судови и остале институције делили су судбину војника, регрута, ученика, жена, деце. Одступање се одвијало према плану Врховне команде у три колоне. Две су савладале пут преко албанских планина, док се једна колона кретала преко Црне Горе. Просечна висина планина преко којих се прелазило била је 1800 метара, није било ниједне ваљане саобраћајнице. Резерве хране са којима се кренуло на пут биле су довољне за девет дана.

Хладна зима, глад, пад опште отпорности становништва исцрпљеног вишегодишњим ратовањем, пљачке на путу и поред заштите Есад Паше, тадашњег самопрокламованог председника албанске владе, претворили су овај марш у највећи егзодус у савременој историји Срба. Маршал Жозеф Жофр, једно време главнокомандујући снага Антанте, овако је описао одступни марш: „Повлачење наших савезника Срба, у

околностима у којима је извршено, по страхотама превазилази све што је историја до сада забележила.“

Доласком на Јадранску обалу, муке војске и народа се настављају. У Скадру и Драчу се налазило преко 185000 изнемоглих људи који су жељно очекивали помоћ савезника која је каснила.

Петог јануара 1916. године француска влада донела је одлуку да њихове елитне јединице окупирају Крф.

Већина војника је претходно морала пешице да савлада пут од Драча до Валоне, што је значило нова искушења прелажења тешког мочварног терена између две албанске луке. Страдању се није назирао крај...

Конечно, 18. јануара 1916. први савезнички брод са Србима упловио је у Гувију, луку удаљену неколико километара северно од града Крфа. До двадесетпрвог фебруара 1916. са 43 савезничка брода евакуисано је више од 150000 људи на острво спаса, како су Срби прозвали Крф.

ВИДО

Ту, у твој аду, прикупљен као у жижи, одигравао се у минијатури цео трагизам наше земље. Ту су у предсмртном бунцању и стењању дрхтали и треперили сви најнежнији болни фибри човечје душе. Ту су уз бунцање и стењање о селу и кући нестајали један за другим сви које је страшна судбина бацила у овај пакао.

*Др Владимир Станојевић,
Шеф српског санитета на острву Виду, 1916.*

Маузолеј – костурница

Први сусрет са острвом уместо спаса донео је кулминацију страдања. Исцрпљени војници су били постројени на маленом острву Лазарет, након чега су савезнички санитетски официри извршили тријажу. Као последица свега што их је снашло до тада, било је пуно витално угрожених, углавном најмлађих регрута. Они су били упућени на Видо, тада каменито „острво змија“, како су га звали Крфљани.

За најтеже и најмлађе пацијенте, међу којима је највише било оних који су препешачили пут између Драча и Валоне, прве импровизоване полјске болнице поставили су Французи. Јутарњи рапорт лекара првих недеља гласио је:

"Стање болесника на острву Виду редовно, ново нема ништа. Умрло је и сахрањено у морској пучини толико и толико..."

Забележене су речи француског војног лекара упућене на смрт болесним младићима:

Оздравите синови Србије, цела вас Француска моли! Ваше мајке и сестре пале кандила у завичају и моле се за ваше здравље. Ваша деца вас чекају...

Тупи звуци ледених киша које су данима спајале небо са шаторским крилима, камењем и морем, пратили су егзодус једне генерације. Првих дана када је страдање било највеће, није вођена прецизна евиденција о жртвама. Каснији извештаји су говорили да је умирало неколико стотина пацијената дневно. Сахрањивани су у почетку у плитким каменим гробницама на обали острва.

Тако је настало прво гробље на Виду са 1200 умрлих војника.

Када више није било могуће сахрањивати на Виду, тела су слагана и полагана из барки француског санитетског брода Свети Фрања Асишки у дубине Јонског мора.

Владимир Станојевић, начелник Моравске болнице, почетком фебруара добио је налог да са својим персоналом уз помоћ других санитетских служби хитно изврши реорганизацију санитета на Виду.

Плава гробница – полагање цвећа

О стању које је затекао изнео је следеће сведочење:

"При искрцавању на обалу, први поглед мало подаље од пристаништа, већ наговештава странцу ужас и језу од помора који влада на острву.

На обали се видела гомила људских лешева, наслаганих као метарска дрва у добром низу једно на друго, неколико катова.

Гомила је била у висини виша од човечјег раста, а у дужину се продужала десетину метара и више.

Ту се слажу и доносе са острва смрти преко целог дана, а сутра ће доћи нарочита француска укупна леђа, да их однесе на крајњи југ острва."

Богосав Ђирковић, један од регрута који је преживео Видо, годинама касније се присећа призора који су га пратили кроз цео живот.

... Тада сам видео нешто што ћу до краја живота носити као страшну успомену: војници су сваког дана умирали а ја сам гледао како их мртве бацају у једну барку и некуда носе... Та слика се често понављала и ја сам, кад год чујем да море заплускује, заклањао очи да не гледам ту страшну слику. Боже, колико их је умирало...

...Они који су прездравили, који су се извукли из загрљаја смрти, назвали су ово место Плава гробница. Тачан број оних који су овде сахрањени никад се није сазнао... Видело се да само да су многи још голобради.

Шириле су се гласине да је узрок масовног страдања на Виду инфекција. Др Станојевић је оповргао те сумње и као узрок смрти навео такозвани ратни пролив. Смањена отпорност измученог организма и неквалитетна пијаћа вода и исхрана, уз нервно растројство, водили су наглom губитку течности из организма, што је узроковало смрт. Одсуство температуре код већине пацијената, налаз на обдукцијама, као и податак да нико од санитетског особља није оболео, чињенице су које су, по свему судећи, давале за право доктору Станојевићу.

Будући да није вођена прецизна евиденција о броју умрлих на Виду, различите су процене колико је тела положено у дубине Јонског мора. На основу сачуваних података и сведочења, несумњиво је да је више од 5.000 српских војника сахрањено на тај начин.

Највећа српска гробница изван Србије добила је истог тренутка свој поетски споменик. Изградио га је тада тек двадесеточетворогодишњи песник Милутин Бојић. И сам скрхан преласком Албаније, гледао је са крфске обале како бродови однесе беживотна тела младића.

Његова песма Плава гробница остала је до данас најверљивије сведочанство о трагедији српске младости.

ОПОРАВАК

Несигурни су били први војнички кораци на Крфу. Ономоћала тела, лажне неупотребљиве униформе, пушке и торбице са успоменама из завичаја, налазили су ослонац између стабала крфских маслина.

Рано пролеће и блага острвска клима донели су чудесан опоравак српске војске. Медицински надзор, адекватна исхрана, нове униформе и оружје добијено од савезника вратили су морал војсци. Као да се са првим купањима у Јонско море излила сва мука. Фотографи су сликали радости коју носе леви медитерански дани.

Нигде логори српске војске током рата нису били тако уређени као на Крфу. У чистинама међу маслињацима подигнути су шатори који су украшени цвећем и зеленилом. Ситним шљунком и камењем различитих нијанси написани су називи јединица и

обележја српске војске и државе. Уређење башти српске војске је подсећало на завичај. Логори српске војске личили су на фантастичне дворце изграђене на песковитај морској обали.

О дисциплини у српској војсци на Крфу говоре и редови који су остали записани у дневнику једног ужичког војника. Један од најомиљенијих бораца његове

јединице био је извесни Лаза из Косјерића, познан по свирали коју је увек носио са собом. Ни у највећим искушењима на фронту, Лазу није напуштао дух, па је своје саборце бодрио свирком и песмом. У једном тренутку искушења на Крфу, угледавши зрелу поморанцу на дрвету, Лаза ју се откинуо. Истог тренутка је био приведен од стране патроле српске војске. У притвору на Крфу Лаза је уз свиралу певушио нову песму покајања:

*" Ој, Лазо, Лазо,
јесам ли ти казо
да на Крфу не крадеш поморанце"*

ДЕЦА

Многа деца кренула су са српском војском преко Албаније. Најчешће су официри водили своју децу, плашећи се за њихову судбину у окупираној Србији. Страдања најмлађих у избегличким колонама била су најпотреснија.

Растко Петровић је као шеснаестогодишњи дечак прешао са српском војском Албанију. Двадесет година касније завршио је роман „Дан шести“.

Одломак из романа „Дан шести“ у коме се описују патње дечака у колони избеглица:

„Сањао је крофне. Вруће крофне. Ништа друго, само то. Чак ни таџир на коме су. Један дуг велики, велики сан о врућим крофнама, о њиховом осветљеном, жутом, зрачном облику, окруженом неким ореолом, о њиховом мирису, о жудњи да и унутрашњошћу уста осети њихов укус...“

Заспао је немајући појма о времену и месту на коме је. Најпре је губио свест. Губио је свест неколико пута у току тога дана. У таквом је стању и заспао. Ноћ је била хладна и хладноћа га је најзад у зору растрезнила. Ипак је за све време сањао вруће крофне.

Чарапе су му се толико биле распале, а парчад од њих се тако усађивала у месо, да их је морао одбацити. Ишчупао је поставу џепова на оделу и њом је обавио стопала.“

Пример прераног сазревања српске деце у ратном вихору је судбина Момчила Гаврића из Трбушнице код Лознице. Већ као десетогодишњак, после првих ратних сукоба 1914. остаје без целе породице. Прикључује се Дринској дивизији са којом прелази Албанију. Захваљујући пожртвовању српских војника који су последње резерве хране одвајали за храброг дечака, успео је да стигне на Крф. После опоравка наставио је пут Дринске дивизије, па је унапређен у каплара српске војске. Тако је постао најмлађи официр у Првом светском рату.

После завршетка рата, дечак је унапређен на школовање у Енглеску. По повратку у домовину, радио је различите послове, а пензионисан је као службеник. Умро је 1993. године.

По доласку на Крф, деца су смештана у транзитне центре. Она чије је здравље било најугроженије, пребачена су у Енглеску болницу у граду Крфу. После периода рехабилитације, преко 4.000 деце пребачено је на Корзику у Француској како би наставили школовање. На Крфу су формирана основна школа и гимназија за српску децу.

ПЕСМА

Опоравак српске војске на Крфу од почетка је пратила песма. „Песма нас је одржала“, у једно су се сводила сведочанства о чудесној исцелитељској моћи музике.

Једна мелодија се са првим топлим данима могла чути са свих страна. Били су то звуци „Тамо далеко“, најпопуларније народне песме у српској историји. Певала се у кафанама, у логорима, болницама, на броду "Србија". Једнако као Срби прихватили су је и Грци, Французи, Енглези, Италијани, Мароканци, Сенегалци.

Они који нису разумевали речи, слутили су да се иза те мелодије може критички само жал за напуштеном

отацбином, породицом, огњиште... Зато су је пре-певавали на своје језике. Енглези су је певали као "Far away over there". Французи као "Au loin, au loin sur Corfu".

Енглеска лекарка Изабел Хатон забележила је:

„Чим се Србин опорави, он пева и игра. То је било у његовој природи, саставни део живота, као што је било природна ствар обрађивати земљу. Њихова омиљена песма била је "Тамо далеко". Песма говори како су напустили кућу и земљу, изражава чежњу за кућом. Неке од нас жена певале смо је заједно са војницима и кроз песму с многобројним стиховима заволеле тај лепи језик".

А Милунка Савић, "српска Јованка Орлеанка" како су је звали Французи, сведочила је:

"Ми смо певали кад нам је било најтеже. Певали смо кад су нас француске лађе пребацивале из Албаније на Крф, а били смо живи лешеве. Француски морнари и официри плакали су, слушајући нас и говорили "Какав диван народ!" Певали смо кад смо умирали на острву Виду, певали смо кад смо гинули на Солунском фронту. Кад бисмо у рововима запева, Бугари би престајали да пуцају. Зато смо ми народ који никада не може да пропадне."

ВЕЗЕ СА КРФЉАНИМА

Бројне везе су створене за време боравка Срба. Многи српски официри и војници су се оженили Крфљанкама.

Будући министар спољних послова Александар Цинцар Марковић такође је био ожењен Крфљанком Идалијом Зерва. Регент Александар и други српски официри били су кумови на крштењу многобројној крфској деци.

Ипак, најверљивији траг о боравку Срба на Крфу су речи које су се задржале у говору локалног становништва. И данас се на овом острву могу чути српске речи "хлеб", "кућа", "глава", "добро", "тата".

ОДЛАЗАК

После успешног опоравка и реорганизације војске на Крфу, заједничка жеља савезника и српске владе било је што брже пребацивање војника на Солунски фронт. Савезницима су биле потребне додатне снаге које би јачањем притиска на Солунском фронту ослабиле немачке снаге на западном фронту. Срби су, опет, нестрпљиво ишчекивали да се нађу што ближе својој земљи и да учествују у коначним биткама за њено ослобођење.

Ево сећања ратника Божидара Младиновића на дане када се вратио на Крф после лечења у Бизерти:

"На Крфу, кад смо се ојачани вратили из Бизерте, гледао сам један дефиле наших војника. Нисам могао да поверујем да су то они који су се онако јадно, голи и боси, вукли кроз врлети и касније у прихватилиштима. Сад су то били прави војници, усправни, сигурног корака, блиставог оружја..."

"Српске новине" су известиле са испраћаја српских војника са Крфа:

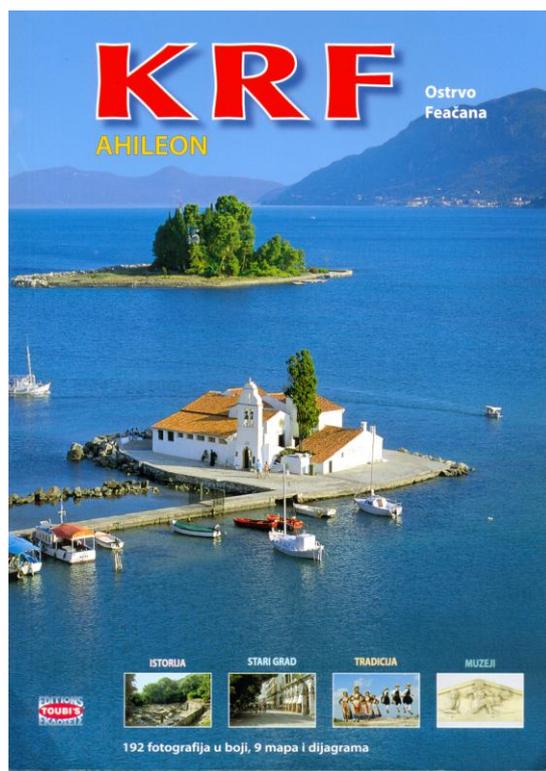
"Крфљани и Крфљанке маја 1916. године плакали су и благосиљали српске војнике:

Кали ора, стратиоти сервико (у добар час, српски војници). Нека вас Бог поживи, добри Срби, и увек помогне вама и вашој војсци да се вратите својим кућама и породицама које вас тако жељно очекују. И данас и увек ми ћемо се за вас молити Богу као једнаки хришћани са вама."

Пред крај Првог светског рата митрополит Димитрије одржао је не војничком гробљу на Виду опело. Том приликом рекао је:

„Острво Видо постаће за будуће наше срећније нараштаје српски Јерусалим, збориште захвалних потомака.“

„Овај свет је почео чудом, одржава се чудом и завршиће се чудом.

Сваки дубоко мисаони човек, када се ослободи трке и галаме око себе и почне да размишља о свему што јесте и што бива, мора доћи до овог закључка.“

Св. Владика Николај

БЛАГОДАТНИ ОГАЊ

Земља Господа нашег Исуса Христа од давнина је имала више назива (Израиљ, Обећана Земља, Јудеја... Палестина). Најлепши је Света Земља.

Палестина има много лепих, привредно развијених, малих и великих, историјски познатих градова. Али, само за Јерусалим кажу да је и у „небеској географији“ записан као Свети град. Јерусалим-Град Мира, у преводу, налази се у срцу Свете Земље. Насељен је 3000 година пре Христа и имао је бурну историју. Паљен је и рушен 17 пута због чега Јевреји имају изреку: „Срећан је онај град који нема историју“. Хаџи Драган Поповић има коментар на то и каже: „Шта би могли да кажу Срби, њихова престоница Београд рушена је и паљена до темеља 150 пута, а насељена много касније од најсветијег града. “Освојивши га, цар Давид га проглашава престоницом, а његов син Соломон је саградио храм, на месту где је Каин убио Авеља, а Авраам хтео да принесе на жртву свог сина Исака. Безбожни Навуходносор

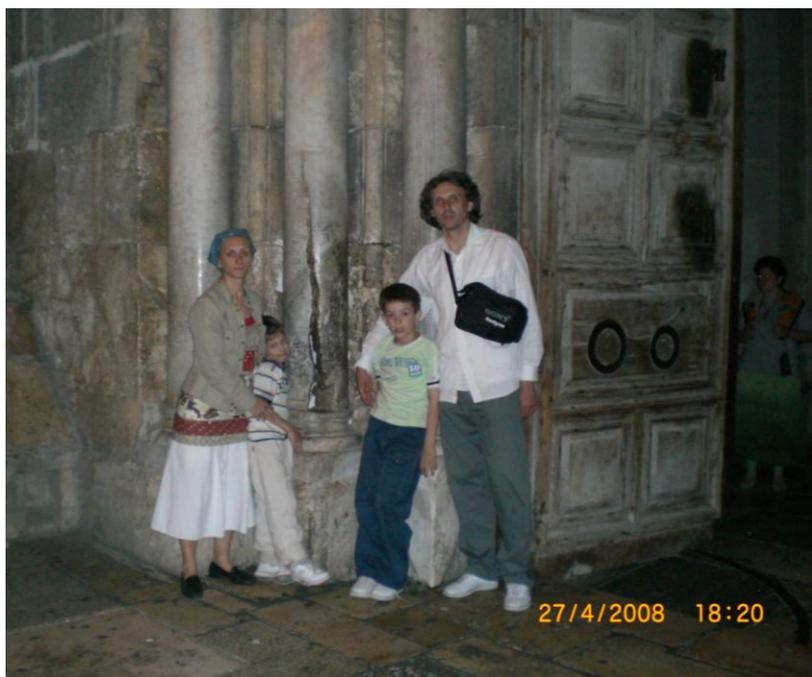
(цар Вавилона) 586. руши и пљачка храм, а народ одводи у ропство. Током 70 година у два маха, Јевреји се 538. враћају из ропства и граде нови, други по реду храм. Онај, трећи по реду, Иродов храм (грађен од 19.г. пре Хр. до 64.г. по Христу) је најславнији јерусалимски храм, јер је у њега Свети Захарије увео Пресвету Богомајку, а у њему је бивао, поучавао и исцељивао наш Господ Исус Христос. Од Иродовог храма данас је остао само један део који се назива Зид плача и највеће је светилиште Јевреја. Град је опасан зидинама које су из 16 в. из времена Сулејмана Законодавца, а подигнуте су на месту раније подигнутих, а порушених зидина. Од старог града, пре више од једног века, образовао се Нови град Јерусалим.

Сваки верујући човек жели да, бар једном у свом животу, оде на поклоњење светињама Свете Земље. Онај који се удостојио да постане хаџија, није бољи и већи од оних који нису имали прилику да оду на поклоничко путовање. Шта више, хаџије имају обавезу и одговорност да, према благослову којег су добили, саобразе свој живот у вери, сведоче љубав према Христу и ревностије мисионаре мир међу људима.

Моја породица се удостојила да у Светој Земљи дочека Васкрс, да види најважнија места хришћанске историје, а присуством на Светој Литургији учествује у саборности Цркве Христове и прими Свето причешће.

Ходочаснички програм у току две недеље предвидео је обилазак и поклоњење Светим местима у Јерусалиму и околини (Витанији, Витлејему, Еин Карему, Маслинској Гори, Мар Саби-манастиру Св.Саве Освећеног,) Тавору, Јерихону, Назарету, Јордану, Кани Галилејској, Синају.

Сви утисци су снажни и не могу се изоловано посматрати нити описивати, јер су сви везани за исто-потврду Божије свеprisутности. Побожном, није битно где се налази да би имао прави осећај вере, јер Бог је свуда, а небо је једно и исто и у Србији и у Јерусалиму. Ипак, да би доживели нешто што се догађа само једном у години на Велику Суботу - силазак Благодатног Огња- морате бити на том месту.

Доказ да Благодатни огањ силази само православном патријарху. Неправославни Јермени, у средњем веку, истерали су православног патријарха из храма, да би они измолили силазак Благодатног огња, који је наочиглед свих пробио спољашњи стуб

Палестине који улази у Христов Гроб одевен само у стихар са епитрахилем, појасом и наруквицама. Клечећи лагано прелази ватом по мермерној плочи Гроба изговарајући првосвештеничке молитве за долазак Благодатног Огња (који долази само православном патријарху). Поред њега су припремљена 4 снопа од по 33 свеће (колико је Господ имао година када је распет, толико је часова протекло од Христове смрти до Васкрсења и колико је цар Давид владао у Јерусалиму.) Исто тако верни народ држи снопове од 33 свеће. Свети Огањ је видљиво присуство Божије. Господ нам Га шаље да Га видимо и осетимо, а да останемо живи. Јер из Св. Писма знамо да „Нико ко Бога види не може остати жив“. А по учењу Светих отаца „Бог је светлост“, и „немогуће је да се појави без светлости“.

Када се појави, Огањ се невероватном брзином разнесе по целом храму, по Јерусалиму и целој Светој Земљи. Током целе године кандила и свеће на Часним трпезама православних храмова у Св.Земљи пале се и горе овим чудесним пламеном. Грци врше директан телевизијски пренос, а и Руси велику пажњу поклањају и медијски преносе силазак Огња. Многи верни у фењерима односе пламен Св. Огња својим домовима.

Наш долазак баш у време Васкршњих празника био је мотивисан овим догађајем. Тада се у Јерусалим слије велики број ходочасника, туриста и осталог света, различите боје коже и језика са свих страна света. Свако од њих, према својој мери вере жели да додирне и доживи Божије чудо - Свети огањ.

Да бисмо у том тренутку били у Цркви или испред у порти, упутили смо се у освет зоре, иако патријарх и великодостојници у литији долазе око подне. Ни сада не знам како бих назвала ту огромну масу људи која се сливала ка Христовом Гробу у тренутку силаска Огња. То није била обична гужва, већ непрегледна маса људи са истим циљем

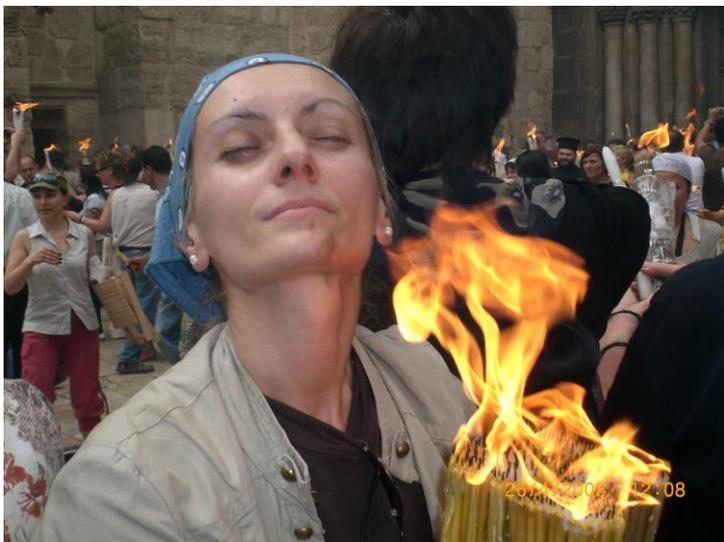
Долазак православних Арапа Палестинаца, који, за разлику од Европљана скрушених и тихих, огањ ишчекују ударајући у таламбасе, певају и играју, бивајући и на раменима. Они пробијају све кордоне полиције.

рење јер прилазим великој светињи. Мисли су убрзане, а време и простор губе овоземаљски смисао. Помислих, како је све ово симболично. Сваки корак или милиметарско померање напред чини се великим, радујемо се, а до циља безброј искушења. Сви би да смо ближе Богу, ал да не страдамо. А како? Навиру размишљања, асоцијације и преиспитивања. Размишљам како је било Христу да овом уском и дугом улицом измучен и у ранама носи крст. Православни хришћани на страшном страдалном путу од Преторије (затвора) па до полагања у сам Гроб поштују 14 места застоја Христовог под теретом крста. Крст је био дужине 3.5м, ширине 2 метра и дебљине 12 цм. Патње на крсту су биле надљудске. Било је случајева да су неке жртве остајале живе и до шест дана. Христос се представио за шест часова, након чега је уследило помрачење Сунца. Љутњу мог сина, што га у гужви не поштеђују иако је мали, стишавам подсећајући га на речи Господа: „Опрости им Оче...“

Уплаших се, шта ако не стигнем ни до порте. Опет асоцијације... Господе, помени ме у Царству твоме.

Никада до тада нисам тако интензивно размишљала о страху Божијем и преиспитивала се. Пожелех да моје срце на тај начин стреми ка Господу увек. Стиснута у маси, гледајући јеврејске полицајце који, задужени за одржавање реда, пропуштају наизменично из три улице одређен број људи ка храму, почињем да схватам да је само воља Божија да ли ћу стићи или остати ту до доласка Огња. Спонтано, Срби (којих је од свих народа ту најмање, али смо се током боравка распознавали) почињу гласно молитву Оче наш и Богородице Дјево. Гурање на трен престаје, маса се смирује и милост Божија се пројављује. Моју породицу полиција пропушта и ми стижемо пред храм. После тога никога нису пропустили.

Срећна што се налазим близу светиње над светињама, захваљујем Господу. Посматрам делегације и неки народ којег пропуштају у Храм. Опет асоцијације: много је званих, али мало одабраних. Пожелех: Господе усели ме у рај па макар и у крај.

Сви у ишчекивању. Молитва на уснама и поглед ка улазу у храм. Питам се како на ово гледају неправославни, који све ово гледају. Сетих се сведочанства једног Турчина који је стојећи високо на Саборној цркви видео да из огромног стуба избија велики пламен који православном патријарху пали свеће. Усхићен, скочио је са цркве и остао неповређен. После се крстио, а његов гроб и нетрулежно тело налази се у цркви близу јерусалимске патријаршије.

14.03^h из Храма севају снопови беле светлости, неописиве и нестварне која се не да поредити. Највише подсећа на севање муње или блица. Хука и громолики шумови које су верни унутра доживели напољу се није чула. Али је усхићење било једнако - Слава Теби Господе! И сада ми у ушима одзвањају звона која објављују силазак Огња. Чинило ми се да од силне звука купола поскакује. Цела порта „гори“ Светим огњем, као некада што је Мојсеју купина

горела, а није сагоревала. Ја, неверни Тома, знајући (теоретски) да тај огањ не пече и не може ништа да запали, у први мах страхујем да принесем пламен лицу, а потом... Гле чуда. Грешна и недостојна умивам се Благодатним огњем, а он ме не спаљује већ милује одгонећи страх, укрепљујући веру. Једина врелина коју осећам долази од суза које се сливају низ моје лице. Осећам неисказану радост: Господ је са нама! И моја деца милују пламен и радују се. Касније кад су дошли кући покушали су исто са обичним пламеном једне свеће па су се опекли.

Хвала Ти Господе што си ме удостојио свога присуства. И? Речи су ништавне и недовољне да се ова милина опише. Ко доживи ово, зар може остати стари? Минути пролазе, огањ и даље не пече. Код свих је присутна иста жеља да овај тренутак претвори у вечност.

Нада и жеља сливене у једно: Опрости и помилуј и не остави нас Господе!

Хаџи Снежана Недељковић

Овај рад је добио 1. награду на литерарном конкурс у Кола српских сестара

УЖИЧКА МАЈКА

У омањој котлини уседнутој међу заобљена травната брда, срасло уз обале реке Ђетиње, испресецано кривудавим потоцима који сви здушно јуре са тих брда према реци, еда би потом заједно са њом утекли у даљину прекривену измаглицом, и коначно, осветљено зракама касног рујанског сунца, лежи чувени источњачки шехер и севап-град Ужице, варош зракасто расута од реке преко околних брегова, са кућама које се нижу једна изнад друге као у амфитеатру, а над којима се високо уздиже, као какав каменити чувар вароши, утврђени ужички град ни на небу ни на земљи.

Године 1329. у једном спису пронађеном међу дубровачким архивама, неки занесени историчар одувао је праšину с пергаментa не би ли на њему прочитао први нама знани помен Ужица, града који је данас средиште Ужичке републике у једноме маленом кутку Југославије. Тамо је стајало записано како је 9. октобра те године становита Мила, жена једнога Ужичанина који се звао Славко, у некеквоме судском поступку исплатила четири перпера и осам гроша извесној Радослави Бисерки, поштено и праведно.

Верује се, међутим, да је град на стрмој обали Ђетиње постојао и раније, и то у различитим раздобљима под различитим именима, досад пак сасвим поуздано неутврђенима, но са сигурношћу се може казати једино то да се налазио на реци. Тачно доба градње утврђења које надвисује клисуру Ђетиње не зна се, као што се не зна ни то ко је тачно град и подигао - у легендама пак помињу се и прокчлета Јерина и многи митолошки јунаци као задужбинари ужичког града. Неки би чак рекли, а можда би ласно били у праву, како је ужички град заправо самоникао из дубине Ђетиње, или да је пак сам израстао из брда над реком, као год што је израсла и јелова шума око њега.

Било како било, чини се да је Стари град, мада данас разрушен до темеља, град са главом на небу и ногама на земљи, одувек и у свим временима био ту, на искону Ужица и у животима Ужичана, ма ко га саздао и ма када био подигнут и у ма каквом се спољашњем стању доимао.

Хоће ли погрешити какав исувише меланхолични песник ако поверује да је Стари град, утврда око које је данашње Ужице настајало и нестајало, градило се и разграђивало, својом чврстином, крепосћу, снагом и висином само окамењени остатак некога занесењака са

набораним челом и дугом пепељастом брадом, који се на том месту, уз обалу реке, састајао са својом изабраницом, оном која је рођена када и он, да би била њему оно што није он, као што се и данас на том месту заљубљени састају?

Ту причу умеће да чују који разговарају са хуком реке на Рајским отоцима; моћи ће да разумеју плач који река доноси са брда како је зову Коњском ријеком, до града где се зове Ђетиња и где долази у загрљај Староме граду. Толико крхка, крепка, савладива и дубока, доима се само као измучени остатак неке занесености која је само овде, где је на утврди стајала његова увис дигнута Водена кула, могла пронаћи испуњење себе и дати део себе у тврђаву, људима који су обитавали у њој.

Јер, као што сваки човек има оца и мајку, и свака књига има оца и мајку, и свака песма, свака реч, боја и сан, тако и овај град има каменога оца и водену мајку, негде у Дубровник залуталу Милу која се одликује крепкошћу и поштењем, кадру „стићи и утећи“ као река, и са њом њенога Славка кога красе крепост и праведност, кадрог „на страшном мјесту постојати“ и својој жени послужити за легитимацију, као што је Стари град одувек био препознатљив знамен Ужица на стени над реком. Која вила им је побркала снове и посивела боје, не можемо знати. Можемо видети само то што је из тих додира и загрљаја настало-можемо видети Ужице како из котлине блешти неким жутим сјајем, са утврђеним градом који, увек ту, загледан у небо, очински заклања варош од плавих ветрова и у невреме изговорених речи; и са својим кућама окренутим ка реци, путевима који воде ка њој, чесмама које теку у њу и ћупријама које ју премошћују, како би се на њима састајали они заљубљени, једино над реком која их може опити мајчинском свежином.

Без реке не би се могло замислити Ужице. Зато се и зове Ђетиња.

Јер, зар га је морала родити да би му била мајка?

Да га је родила, морала би да га воли а можда и не би могла.

Овако га воли по свом избору, а не зна зашто га је родила.

Он је родио њу, зато га се и не сећа, јер је од ње старији.

Зато је оно Ужице, са ногама у реци а главом у облацима изнад Старог града, а она његова Ђетиња, његово дете и његова мајка хранитљка.

*Ђорђе Божовић,
Ужичка гимназија*

Гуливерово путовање

ДОЛИНА НИЛА

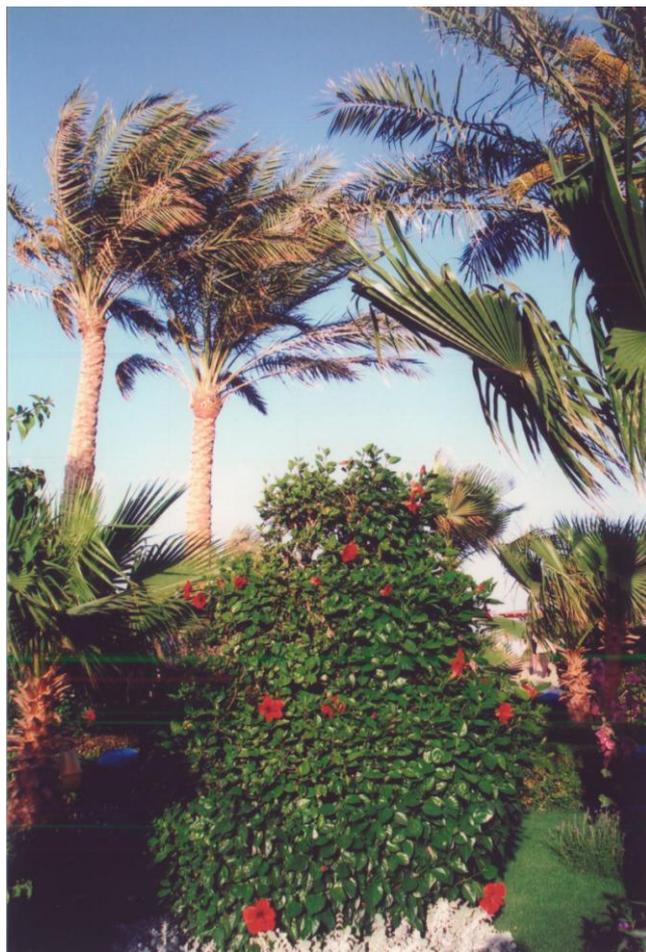
"Ко једном попије воду са Нила - увек му се, изнова, враћа!" – изрека је древних Египћана коју ћете чути и коју ћете прихватити као своју обавезу, када први пут кренете на путовање долином ове чудесне реке која је пловна читавом дужином кроз Египат и Судан. Осећај усхићења тешко да ће вас напуштати док се призори смењују. И сви су једнако задивљујући.

Дуга плава нит што је уткала живот северноисточном делу Африке, протеже се на преко 6000 километара и кроз пет афричких држава. За Египат и Судан ова река представља величанствени дар природе без кога би ове две пустињске државе биле осуђене на сушу која влада у сахарском и сахелском делу Африке. Нил је река која је неми сведок древне египатске културе и за коју се везује највећи успон владара цивилизације која је стара 5000 година. За њу су везане највеће светске мистерије попут фасцинантних пирамида у Гизи, тајни сфинге па до Долине краљева и најпознатијег светилишта египатских владара – Карнаки, у некадашњој Теби, а данас Луксору.

Читав свој живот древни Египћани су везивали за Нил. Верујући у живот после живота они су Нилом путовали на онај свет. Своја светилишта су градили на источној обали реке, где се рађа живот, где се рађа нови дан, што је значило напредак, моћ и благостање. А на западу су, где залази сунце и где се, по веровању, гаси живот, градили своје гробнице и сахрањивали мртве. Да бисте на прави начин доживели лепоту долине Нила, бујност и богатство фауне, крените из Сафаге на запад ка Кени, а затим на југ до Луксора. Ову авантуру једино је могуће извести у конвоју који се

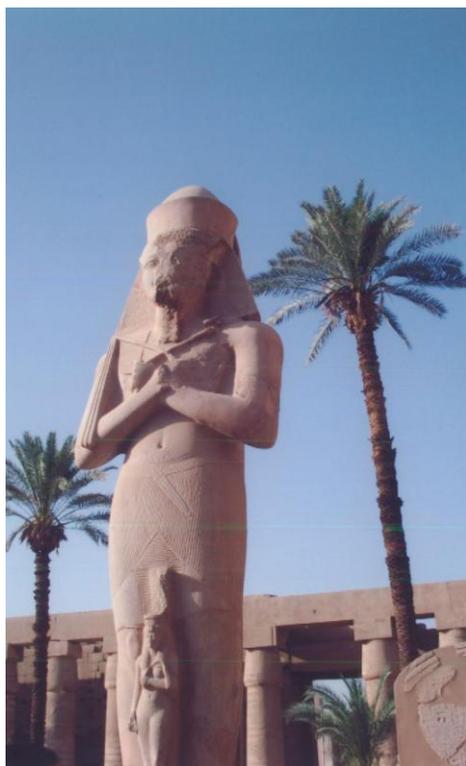
организује једном недељно и који, због безбедности туриста, увек прате јаке снаге полиције. Конвој често буде образован и од преко стотину аутобуса препуних туриста из читавог света. Врло је интересно колико пажње ова непрегледна колона изазива код становништва читавом дужином пута уз Нил. Напросто, живот за тренутак застане, сви прекину своје радове, да уз блистав осмех на препланулом лицу, поздраве радознале пролазнике. На овом путу врло брзо схватате зашто је долина и делта Нила најгушће

насељена област северне Африке. Чак 60 милиона људи живи на површини од само 30 000 квадратних километара.

Из године у годину, Нил плави. Иако су решили електроенергетске проблеме и лоше међусуседне односе се Суданом око прерасподеле воде, изградња бране у Асуану изазвала је забринутост због промене изазване испарењима из акумулације Асуанског језера. Иако обрадива земља значи богатство, у овој регији то и није случај, управо због пренасељености и поред три жетве годишње које дају напрегледна житна поља уз реку, много је гладних и сиромашних. Нигде другде, као у овој области, нећете моћи да доживите два лица Африке: оно блиставо – сјај и

раскош луксузних хотела и моденских летовалиштима уз обалу Црвеног мора и када вам се испружене руке обрати дечак речима: „Молим, ја идем у школу, имате ли једну оловку за мене?“ Остаћете неми када схватите колико је утицај традиције, на овим просторима, прожет кроз све сегменте људског живота. За тренутак помислите да је време стало надомак 20. века када видите жене оденуте у дуге, искључиво црне хаљине, обавезно прекривеног лица и косе... Али, у стварност вас врати поглед на мноштво сателитских антена, постављених на кровове трошних кућа, које вам гарантују да је цивилизација допрела до ових простора, мада спорим кораком.

Посебан утисак на посматрача оставља залазак сунца у долини Нила. Док се сенке палми огледају у водама мирне реке, на небу се смењује читав спектар очаравајућих боја. Мноштво птица лагано тоне у сан, док цвркулт и песма чекају нови дан, а беле чапље, храбри стражари чувају оно исконско што ова река вековима носи у себи. Нисте још ни напустили ову долину, а већ размишљате о свом повратку, јер времена за уживање у природним лепотама уз реку, увек је премало, а како легенда каже увек се враћате Нилу чија лепота зрачи привлачношћу попут магнетних сила.

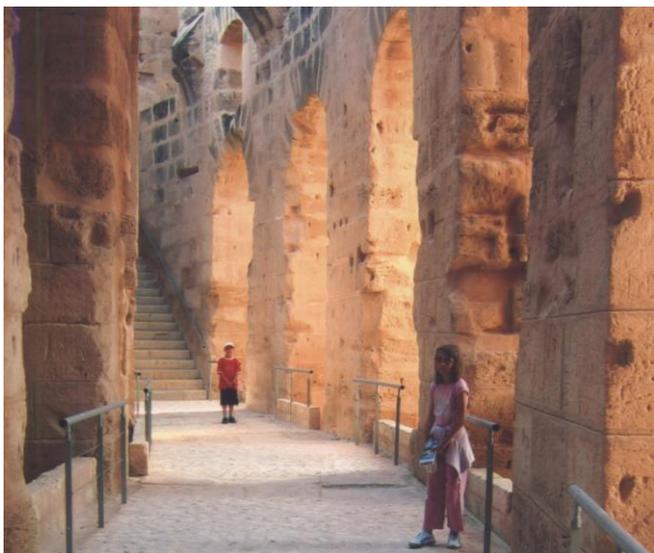
МОЈ ПУТ У САХАРУ

Медитеран, Африка, Сахара.. Асоцијација за шта? Наравно погађате: ТУНИС!

Осим мора које је топло и чисто, кућа без кровова, плавих врата, мириса зачина и јасмина, боја земље, мој боравак у Тунису обележио је и одлазак у Сахару.

Од летовалишта на Средоземном мору до пустиње пут је дуг. Обилазимо планину Атлас која штити и одваја приобални део од врелог афричког сунца и непрегледне пустиње.

Прва пауза се прави у граду Ел Џем, највећој римској арили у Африци. Предивна је, доста очувана. У катакомбама би и данас могли држати лавове.

Одлазимо из градића и полако залазимо

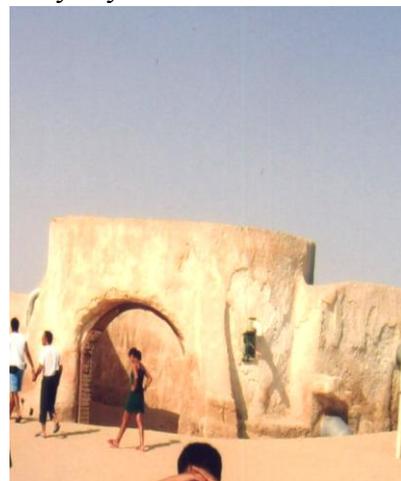
у пустињу. Песак је свуда око нас, ситан као прашина. Возимо се сатима и онда нам се квари аутобус. Узимамо флаше са водом, излазимо напоље и чекамо други. Права авантура. Покварен аутобус усред пустиње, на 50 степени. Међутим, наш спасилац стиже за сат времена, тако да нисмо стигли да се уживимо у улогу људи остављених у пустињи.

Пут настављамо даље. Наилазимо на праве и вештачке оазе, посматрамо највећу фатаморгану на свету са палмама, камилама, водом. То је заиста право чудо. Сви у сред пустиње виде исту нестварну слику. Налазимо поље кристала. Докле год вам поглед досеже по песку је посуто хиљаде стаклића који се пресијавају на јаком сунцу.

Долазимо до града који је направљен за снимање „Рата звезда“.

Спавамо у једној вештачкој оази. Купамо се усред ноћи, на пријатних 30°C. Ујутру идемо да видимо огромна слана језера.

Ручамо код Бербера, плавооких људи који и данас живе на врло традиционалан и примитиван

начин у кућама од земље. Једемо њихов специјалитет кус - кус. Треба видети колико је мало довољно да ти људи буду срећни.

Правимо караван. Свако је добио своју камилу. Јахање на овим животињама је врло интересно, али мени није било баш пријатно. Камила се врло брзо спусти на предње ноге тако да је силазак и пењање на камилу својеврстан доживљај. Осим тога, када хода прилично је висока и пуно се љуља, па морате да се добро држите да вам се не догоди да паднете одозго. Било је необично бити у таквом каравану и сви смо се због тога смејали.

Возили смо се циповима по динама. То су права брда од песка на која се цип попне и силази низбрдо под јако великим углом. То

је заиста врло узбудљиво. Вози се брзо и за воланом се налазе врло искусни возачи. Наравно, таква вожња није за оне који се плаше или имају осетљив стомак.

Све у свему, из пустиње се вратите пуни утисака. Сахара је нешто у шта се можете заљубити. Врућа, опасна, пуна контраста и стално се шири. Тада схватите да летовање не мора да буде само уживање на плажи. Прави доживљај се не налази увек тамо. Ко зна шта смо све до сада пропустили.

Анела Милетић, професор

ЦРВЕНИ КРСТ УЖИЦЕ

Црвени крст Ужице основан је 1876, када и Црвени крст Србије, један од првих одбора који је основан у Србији. У почетку рад се заснивао на помоћи рањенима због тога што је основан у време великих ратова. Крајем Првог светског рата остао је велики број сирочади и направљен је Дом црвеног крста. Са градњом зграде Црвеног крста Ужице почело се 1922. године, а завршена је 1929. Зграда је донација Црвеног крста Велике Британије. Тих година Црвени крст је пружио бригу сиро-машном становништву, све до 90-тих година када почињу ратови у бившој Југославији. Ова организација прикупља велику количину помоћи која се шаље на кризна подручја, а, истовремено, као гранични црвени крст прихвата, збрињава и шаље даље у колективне центре многе избеглице, као што је случај на Косову.

Црвени крст пружа помоћ у смештају, храни, помоћ трансфузијом крви. Обавља здравствено - васпитну делатност, службу тражења (у ратним условима), тражење породице, прву помоћ (Европско и Светско првенство у пружању прве помоћи). Такође, организује добровољно давалаштво крви, делује у несрећама (земљотресу, поплавама).

Црвени крст Ужице је најбоља екипа у Западној Србији. Циљ Клуба омладине је да спроведе све активности.

Овај клуб чине запослени и волонтери. Волонтера има много и они су главни као и сам председник Црвеног крста.

Клуб има међународну сарадњу са Црвеним крстом Исланда и са Црвеним крстом Холандије (материјална помоћ).

Црвени крст Ужице није буџетска организација. Изнајмљују простор Средњој уметничкој школи, имају свој возни парк и изнајмљују своја возила за потребе фирми, општине, Одбојкашког клуба "Јединство", Фудбалског клуба "Слобода", Кошаркашког клуба, као и за приватне сврхе. Возни парк се састоји од 2 камиона, 2 минибуса, 1 комбија и 1 путничког возила. На тај начин запослени и волонтери скупљају средства, изнајмљују своје озвучење, салу за конференције. Волонтери сами одржавају своје просторије, раде монтаже и озвучења, највеће манифестације у граду. Сами су направили

филм и спот Црвеног крста који се приказује поводом дана ове организације. Прошле, 2008 године обележили су 10 година Малог позоришта, 10 година сарадње са Исланђанима, 80 година од уселења у зграду, 150 година од настанка идеје за оснивање Црвеног крста и 133 година рада Црвеног крста Ужице и

Црвеног крста Србије. Делегат Црвеног крста у свету Ашим Бађи је био у посети Ужичанима и изјавио да Црвени крст Србије спада у три најбоља црвена крста у свету, а ужички је најбољи у Западној Европи.

Ужички црвени крст током целе године организује предавања, уз договор са директорима основних школа, о борби против сиде, наркоманији и сл. Поред предавања врше и акцију дељења пакетића социјално угроженој деци, деци из хранитељских породица, деци из Дома „Петар Радовановић“, деци и одраслима који су корисници социјалне кухиње. Пред Нову годину, уз Деда Мраза и

представу, делили су пакетиће. Активни су свакодневно, иако људи мисле да се акције организују само одређеним данима.

Деловање у незгоди:

Волонтери поседују сву опрему, возила, а особље је адекватно обучено. Неки од њих обучени су у иностранству а неки код нас. Постоје и тимови који се баве пречишћавањем воде. Ти волонтери били су у Бугарској где су помагали током пречишћавања. Једна група волонтера задесила се у Грчкој приликом земљотреса где су помагали током збрињавања повређених.

Ученици наше школе активно учествују у многим акцијама Црвеног крста.

Душица Минић, ученица IVС₃, као представник Црвеног крста, сама, без пратње, ишла је у Приштину да однесе хуманитарну помоћ и оствари контакт са члановима Црвеног крста Приштина.

*Тамара Сепи
Јована Чолић*

МИТРОПОЛИТ ЈОСИФ ЦВИЈОВИЋ

за цркву дати 30 000 динара, што је износило једну петину од целокупне потребе за градњу цркве. То је било пресудно да дрежничани изграде цркву.

Завршавајући обред, епископ се обратио својим Дрежничанима речима: Још нам, браћо, нешто треба. Они му узвраћају: Шта, владико! Црква, браћо. Када присутни прихватише владикин предлог, он сам обећа да ће

На сто тридесету годишњицу рођења Јосифа Цвијовића, Митрополита српског, у ужичком селу Дрежник, његовом родном месту, овог лета, на Велику Госпојину, када је и храмовна Слава цркве дрежничке, свечано је отворен Спомен – дом посвећен животу и раду Митрополита Јосифа. Тако се Дрежничани одужују свом великом земљаку, и не заборављају да им је он 1929. године подигао школу и цркву Успенија Пресвете Богородице.

Ко је био Јосиф Цвијовић?

„Господе, орао сам и преоравао, копао и прекопавао, мучио се и довијао како сам знао и могао, али сам увек Теби и Роду верно и предано служио. Ево, дође време вечног покоја. Зато те, Господе и Оче мој скрушено молим да ми опростиш вољне и невољне грехе моје, а ти, Роде мој, опрости своме грешном Митрополиту Скопском Јосифу.“

Ове речи исписане су на гробу Митрополита Јосифа, гроб је у порти манастира Ваведење у Београду, а сам митрополит је пред смрт оставио оно што ће писати на његовом гробу. Заиста је био велики радник и народни орач.

Из своје куће у селу Дрежник у коме је рођен 28. августа 1878. године, од оца Крсте и мајке Јелисавете, понео је природну трезвеност, мудрост и честитост. Основну школу завршио је у Пожеги, а гимназију у Ужицу. После шестог разреда гимназије уписао се у Београдску богословију, а по завршетку рукоположен је чин ђакона септембра 1903. године, а месец дана касније у чин презвитера. Као парохијски свештеник службовао је у парохијама маковишкој и драгачевској, а када му је преминула супруга, уписао се у Кијевску духовну академију. Студијом Улога српског свештенства у ослобађању свога народа стекао је звање магистра богословља. Иако му је била понуђена двогодишња специјализација у Кијеву, враћа се у земљу и ускоро је постављен за наставника Београдске школе и управника монашке школе у манастиру Раковица. У том манастиру је 15. септембра 1913. године замонашен. Познато је, Јосиф Цвијовић је учествовао у свим борбама свог народа за слободу. Био је учесник и балканских и Првог светског рата. Био је војни свештеник у четничком одреду Војводе Вука. После окупације Србије послат је у дипломатску мисију у Бизерти и Русији, а од 1917. у српску богословију у Оксфорду, где је радио заједно са (тада јеромонахом) Николајем Велимировићем. По завршетку Првог светског рата, Јосиф Цвијовић је постављен за ректора Призренске богословије, а са

тог положаја 19. децембра 1920. године изборен је за Епископа битолског.

Епископ Јосиф је отворио у Битољу богословију, а познато је да је ова богословија деценијама давала продуровљене свештеничке кадрове. Као епископ битолски, отац Јосиф је годину дана провео у својству мисионара у Закапартској Русији. Тамо је, заједно са (у то време јеромонахом) Јустином Поповићем, радио на враћању из Уније православца који су насилно поунијађени после страховне Брест-литовске уније. Радећи годину дана на том послу, њих двојица су урадили много, а Јустин Поповић је забележио и то како су једног дана устали рано, да би на време стигли у једно село на Карпатима где се народ окупљао. Био је велики мраз, сунце се тек рађало, а на митрополитовој бради се стварала велика леденица, па је изгледао као старозаветни патријарх или пророк. У једном моменту је застао, прекрстио се и рекао: Помоз Боже јаднијем Србима и луђијем Русима.

МИТРОПОЛИТ СКОПСКИ

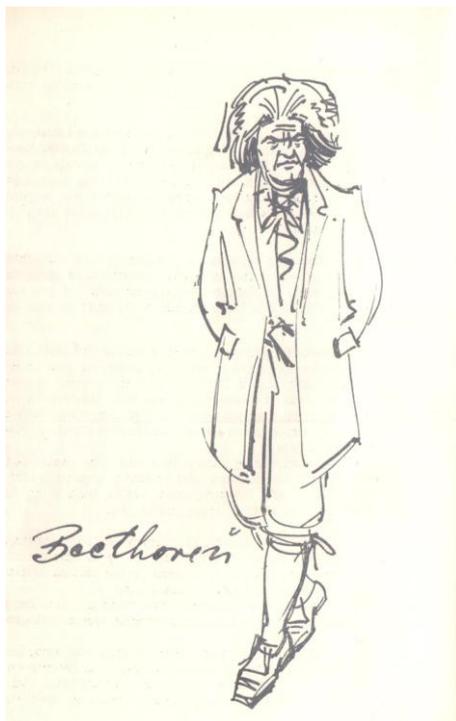
Као Епископ битолски изабран је 1. јануара 1932. године за митрополита у Скопљу. Око себе је окупио велики број научних радника, међу којима су били и професори новооснованог Филозофског факултета, а покренуо је и Хришћанско дело, један од најбољих црквених часописа између два рата. Изузетан рад митрополита у Епархији скопској прекинут је маја 1941. године, када је протеран од Бугара, и само са једним коферчетом у руци дошао у Београд. Брзо је Митрополит Јосиф сагледао тешку ситуацију Српске Православне Цркве и њену централу у Београду. Отишао је у Патријаршију у моменту када је патријарх Гаврило већ био ухапшен, а Владика Николај из жичке епархије протеран у Љубостињу, те је Митрополит Јосиф брзо окупио преостале епископе, и преузео бригу о Српској Цркви, успешно је водећи за време рата. Као најстарији у Синоду, митрополит Јосиф је преузео место председавајућег, и једно време канцеларије Синода биле су у конаку Кнегиње Љубице, где се, иначе, пре рата налазио Црквени музеј. То место је, захваљујући митрополиту Јосифу, постало за време окупације седиште духовних и политичких збивања. Одатле се збрињавало избегло становништво, са тог места одлазила је подршка свештенству на окупираном подручју, такође из тих канцеларија одлазила је помоћ у новцу на Косово и у Македонију, у Босну, Далмацију, свуда где је било српског живља. Када се завршио рат, комунистичка власт није дозволила Митрополиту да се врати у своју епархију, а по налогу комунистичке партије у Скопљу је створен Иницијативни одбор за организовање Македонске православне цркве. Митрополит Јосиф је покушао да се настани у Врању, које је било део Скопске епархије, али му то није успело. Из Врања је протеран каменицама од стране српских комуниста. У другој половини 1950. године Митрополит је у Београду ухапшен и без суђења је одведен у затвор, а касније је протеран у манастир Жичу. Када се разболео, настанио се у манастиру Ваведење у Београду, а 3. јула 1957. године се упокојио. Уз патријарха Гаврила и Светог Владика Николаја, митрополит Јосиф је био и остао велики човек и борац, али и владика светог лика. Борио се искрено и до краја током свих ратова да помогне српском народу.

Припремио: *Милан Кнежевић, вероучитељ*

АНЕГДОТЕ О ПОЗНАТИМ КОМПОЗИТОРИМА

Позната је анегдота о сусрету Бетовена и Гетеа са царском пратњом у бањи Теплиц, у којој је Бетовен приказан као човек који се није клањао ни царској круни.

У лето 1812. године Бетовен се са Гетеом шетао по парку бање Теплиц, када је изненада наишла царска свита. Док је Гете учтиво скинуо шешир и стао у страну, Бетовен је закопчао капут, још јаче навукао на чело шешир и, не обазирјући се ни на кога, прошао право кроз свиту. Царица се изненађено одмакла, цар са смешком климну главом, а престолонаследник и остали дворани склонише се у страну и поздравише Бетовена.

Када је свита прошла, Гете се опет придружи Бетовену. Овај му натмурено рече: Ја сам Вас чекао јер Вас веома ценим. Али верујте ми, Ви овим људима указујете више поштовања но што заслужују. Они треба да схвате разлику између мене и себе. Племића има на хиљаде на свету, а Бетовен је само један.

Бетовен је често, задубљен у свој рад, заборављао на околину, а никада није бирао време и место за компоновање. Једном је отишао у кафану да руча. Сео је за сто, извукао из џепа малу бележницу и почео да пише.

Келнер је већ знао за особине овог посетиоца и није желео да смета чуvenом композитору.

После једног часа одједном је загрмио Бетовенов глас кроз локал: „Платити!“ „Али, милостиви господин још ништа није ни поручио“, збуњено промуца келнер. „Шта?“ Бетовен се намрштио. „Онда донесите нешто за јело - и немојте ми сметати!“

Када је Бетовену брат, који се нагло обогатио шпекулацијама, послао визит карту на којој је писало „Јохан ван Бетовен, поседник имања“, Бетовен му је за узврат послао визит карту на којој је написао: „Лудвиг ван Бетовен, поседник мозга“.

Франц Лист је дао свој први концерт на клавиру када је имао 9 година, а када је имао 12 година изведена му је у Паризу опера „Дон Санчо“.

Упитан како компонује, Дворжак је одговорио: „Ја дневно напишем 40 тактова. Никада више – и никада мање!“ Највише је ипак волео да за време компоновања седи у кухињи усред ларме и разговора.

Рихард Штраус је био веома педантан човек који је све радио смишљено и са планом, било да се ради о свакодневним потребама, компоновању или разонодама. Његове изреке су биле: „Трешње не цветају зими“, „Музичке идеје не долазе када је природна хладна и празна“. Због тога он је стваралачки рад, компоновање, обављао у пролеће и лети, а израду и довршавање партитура одлагао за јесен и зиму. Сматрао је да „Музичке идеје морају, као и вино, да остоје неко време“.

У својој књизи „Мој живот“, Стравински тврди да за њега компоновање представља дневну обавезу коју мора да испуни. Он каже: „Лаик мисли да се мора чекати на инспирацију да би се могло радити. То је погрешно! Инспирација постаје активна једино баш кроз рад!“

Припремио: Драган Мирчић, професор

ГРАФИТИ

У разговору са Бранком Тешевићем, учеником 4g1 наше школе, сазнали смо да се бави цртањем графита. Такође, објаснио нам је када и како су настали први графити.

У октобру 1944. године су се појавили први графити у Београду, када је Црвена армија улазила у Београд. Многе зграде су биле миниране тако да су Руси обилазили редом зграду по зграду и тамо где није било мина цртали су натписе-шаблоне МИН ЊЕТ (нема мина).

Савремени графити

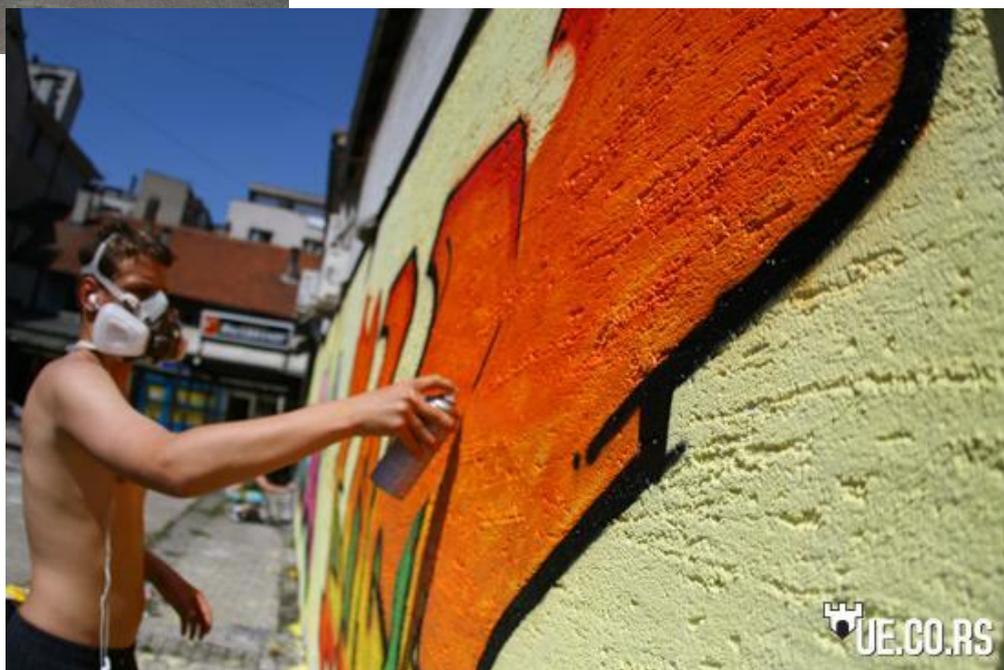
Први савременији графити су се јавили током НАТО бомбардовања 1999. год. на Новом Београду, тачније, у блоковима. Блок 4с важи за корене београдске графит сцене. Једни од првих цртача су били Jens и Cobe, Sane, мало затим и AFOEKIPA. Данас је домаћа street art сцена у јаком успону. Релативно је млада у односу на земље из окружења, тако да видимо разнолике графите и стилове широм земље. Такође постоје и легални зидови тзв. „Hall of Fame“ где се праве графити јамови, где долазе најбољи цртачи широм земље и света, и исцртавају се огромни зидови уз пратњу позитивне атмосфере и музике.

Почеци

Жеља за графитима ми се јавила још док сам био клинац у основној школи. То ме јако фасцинирало, тако да сам врло брзо узео боју у руке. Прве графите сам направио крајем основне школе где сам углавном кришом, на неким старим зидовима исцртавао графите и вежбао технику. Тако да сам у то време и нацртао свој први графит. Активно се већ бавим 2 године и цртам широм Србије.

Живим за графите
На почетку су ми

графити били само врста хобија, разоноде и одмарања од других досадних обавеза и школе. Данас је другачије. Сада живим за графите, једноставно, то је постало део мене и моје свакодневнице. Некада ми се дешава да све моје време посветим планирању графита, скица, вежби или једноставно изађем из куће да прошетам градом да видим има ли шта ново по зидовима. Графите никада нисам посматрао као посао или сл. Али наравно никада нисам одбијао да за паре радим, комерцијалне радове, у овим стварима сваки динар добро дође, за боје и материјал.

Шта даље?

Себе у будућности сигурно видимо као активног графити - стрит арт цртача, а цртање ће ми бити главни приоритет. Идеје и несвакидашњи радови ми се стално мотају по глави. Вероватно бих највише желео да урадим огроман графит са доста детаља и карактера, преко целе фасаде неке од ужичких монотоних зграда. Тада бих заиста освежио град, и сигурно да би та зграда бола негде у центру града где би сви пролазници могли да баце поглед.

Графите волим цртати соло, али ипак суштина цртања јесте дружење. Тако да многе радове цртам са својим добрим друговима из екипе или из других градова.

Реч за крај

Пуно поздрава свим цртачима из Србије, мојим друговима из одељења, УНДЕРГРАД и РОФ екипи.

Тамара Сени

ХИП - ХОП

Хип - хоп је врста музике и поткултура која је настала средином 70-их у Њујорку, у црначким четвртима Бронкса. Њену историју започели су углавном млади људи афричког порекла који су живели у Америци.

Термин хип - хоп се односи на музичку форму (хип - хоп музика), и културни покрет (хип - хоп култура), који се претежно развијао унутар афричко-америчке урбане заједнице. Откако се први пут појавио у Њујорку '70-тих година 20. века, хип - хоп се развијао и обухватао не само реп музику, већ цео животни стил који се константно сједињавао са различитим елементима културе, технологије, уметности и урбаног живота.. Иако је ова музика настала у Америци, раширила се широм света. Хип - хоп је био скоро непознат изван Сједињених

држава пре 1980. године. Током ове деценије, почела је да се шири на све континенте и постала је део музичке сцене у многим земљама. Истовремено са ширењем ове врсте музике популаризовани су разни елементи хип - хоп културе. Хип - хоп садржи две основне компоненте: реповање MCing и DJing. Заједно са хип- хоп плесом и урбаном уметношћу, тј. графитима, ово чини четири елемента хип - хоп културног покрета.

Игор Лазаревић (Литерарна секција)

Руководилац секције: Божидар Тошић, професор

МАТЕМАТИЧКЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Ево једног задатка чије решење делује невероватно, а могу га проверити сви који знају низове:

* Претпоставимо да имамо довољно велики комад папира дебљине хиљадитог дела центиметра, затим га пресавијемо на пола. Ако сада тако добијени комад опет пресавијемо на пола и тај поступак поновимо 50 пута, поставља се питање колика ће бити висина (или дебљина) добијене гомиле папира (ако би се сабрале дебљине свих савијања)

Одговор ће вероватно изненадити све а он гласи: Дебљина папира износи преко 11 милиона километара.

* Нудимо вам два интересантна начина како да лакше запамтите множење позитивних и негативних бројева:

производ	долазак новог ученика у одељење (+)	одлазак ученика из одељења (-)
добар ученик (+)	+	-
лош ученик (-)	-	+

Очигледно да је позитивно ако долзи добар ученик или одлази лош ученик а негативно ако долази лош или одлази добар ученик.

производ	брак (+)	развод (-)
добра особа (+)	+	-
лоша особа (-)	-	+

Позитиван је брак са добром особом, а негативан је брак са лошом као и развод са добром особом.

* Познато је да су многи чувени математичари били расејани. Зато су често губили осећај за простор и време. Разлог томе је њихова огромна посвећеност математици и велика концентрисаност на актуелни проблем.

Постоје многе интересантне дефиниције математичара као и анегдоте везане за њихову расејаност. Ево неких од њих:

Дефиниција: Математичар је особа која ће стојећи испред учионице у којој има 20 ђака а изађе 25, закључити да ће учионица бити празна ако у њу уђе 5 ђака.

Анегдоте:

• Прича се да је чувени научник Алберт Ајнштајн свој први чек који је добио као члан Института за високе студије у Принстону (држава Њу Џерси) употребио да на његовој полеђини испише неке математичке формуле, а убрзо затим га је изгубио. После тог догађаја чекови са његовим хонораром прослеђивани су директно госпођи Милеви Ајнштајн.

Највише анегдота везано је за Норберта Винера, једног од најистакнутијих научника двадесетог века. Говориле се да је био "чудо" од детета. Одбранио је докторску дисертацију са само 18 година. Сматра се "оцем" кибернетике и иноватором у многим областима. Био је невероватно расејан човек.

• Винер је једном отпутовао колима на неку математичку конференцију на Јејл универзитету, удаљеном 150 миља. Када је конференција била завршена, заборвио је на кола и дошао кући аутобусом. Сутрадан, када је устао, отишао је до гараже и схватио да му нема кола. Одмах је позвао полицију и пријавио да су му нестала кола.

• Другом приликом, Винер је паркирао кола на једном великом паркингу да би присуствовао конференцији. Када се завршила конференција, дошао је до паркинга али, пошто није могао да се сети како изгледају његова кола, био је принуђен да сачека да сва кола напусте паркинг осим једних, а то су била његова.

• Џон фон Нојман, чувени математичар и професор на универзитету у Принстону, кренуо је колима према Њујорку на неки састанак. Када је био на пола пута, телефоном је позвао супругу и питао је: „Због чега ја идем у Њујорк?“

Припремила:
Милица Тубић, професор

Вече руске поезије

"Пушкин в Царском Селе", картина Ильи Репина, 1911.

У нашој школи је 22. 12. 2008. одржано вече руске поезије, посвећено великом руском песнику Александру Сергејевичу Пушкину. Прошла година је у Русији проглашена годином Пушкина, па је овим скупом одата част песнику. Памтимо његове чаробне стихове, поеме и бајке. Пушкинове строфе поклањају нам снагу, лепоту, уче да волимо живот, другове и отаџбину.

Родио се 6. јуна 1799. године у Москви. Потиче из племићке породице. Школовао се у лицеју у Царском Селу, заједно са другим песницима тог времена. Био је бунтовног духа. Због стихова посвећених буни и слободи, прогнан је из престонице. Погинуо је у двобоју, који је био последица сталних сплетки највишег руског друштва против песника.

Његова лирика се одликује осећајношћу, мером, довршеношћу. Љубавни мотиви су доминатни у његовој целокупној лирици богатој музичким, сликарским и психолошким елементима.

*Софија Андрић, професор
Галина Љубојевић, професор*

ПЕТЉА – лист Техничке школе „Радоје Љубичић“, Ужице

РЕДАКЦИЈА: *Тамара Сепи, Јована Чолић, Маја Маринковић, Јована Марковић, Ксенија Токовић, Тијана Мијатовић, Тамара Синђић, Ана Симеуновић, Маријана Бојић*

НАСЛОВНА СТРАНА: *Тијана Мијатовић и Тамара Синђић*

ШЕФ МАРКЕТИНГА: *Љиљана Милић, директор*

ЛОГОТИП: *Драган Нешић, професор*

КОМЈУТЕРСКА ОБРАДА И ПРИПРЕМА ТЕКСТОВА: *Зорица Ђурић, професор и чланови Интернет клуба*

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: *Радомир Тошић, професор*

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: *Марија Дамљановић Петровић, професор и Станислав Тодоровић, професор*

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: ТШ „Радоје Љубичић“ (за „Петљу“), улица Николе Пашића 17, 31000 Ужице, тел/факс:

031/513171; E- mail: tgsf@nadlanu.com

ШТАМПА: „Братис“ Ужице